Juhlanumero

JYVÄSKYLÄN LATU

80 v

JÄSENLEHTI
1/2021

Ladun Majan monet vaiheet

Jyväskylän Latu vuonna 2051

Visio Ladun tulevaisuudesta

Nyt on syytä juhlaan

80 vuotta reipasta yhdistystoimintaa

Kuntoa, terveyttä ja virkistystä

Jyväskylän Latu

Postiosoite
Jyväskylän Latu ry
PL 232, 40101 Jyväskylä

Hiihtomaja Kolmisoppisella
Ladun Maja
Ronsuntaipaleentie 279, 40500 Jyväskylä

Sähköposti: jyvaskylanlatu@gmail.com
Kotisivu: www.jyvaskylanlatu.fi
Facebook: facebook.com/JyvaskylanLatu

Perustiedot
Y-tunnus: 0208198-3
Rek.nro: 33.745
Kotipaikka: Jyväskylä
Perustettu: 12.02.1941
Rekisteröity: 11.03.1941

Jäsenlehti 1/2021
Päätoimittaja: Marjut Hilska
Paino: Kirjapaino Kari, Jyväskylä 2021
Taitto: Laitinen, Jyväskylä

KANSIKUVA: MAURI PITKÄNEN | KUVA: JARI KIELINEN

Juhlahumua

TEKSTI: MARJUT HILSKA, PUHEENJOHTAJA
KUVA: MARJUT HISLKAN KOTIALBUMI

Onpa hienoa olla mukana suunnittelemassa Jyväskylän Ladun 80-vuotisjuhlia, ajattelin noin vuosi sitten. Mitä kaikkea ihanaa saamme tarjota jäsenistöllemme tulevan vuoden aikana: juhlalehden, virallisemman 'pönötyspäivän', kaiken kansan juhlat Majalla ja vaikka mitä muuta. Vaan kuinkas sitten kävikään? Tiedäthän sinä – korona.

Paljosta jouduimme luopumaan, ainakin toistaiseksi, mutta juhlalehti on nyt kädessäsi. Itse olen ollut yhdistyksen toiminnassa mukana vasta kuusi vuotta. Siis täysi noviisi ja pahanen aloittelija. Suurella ilolla ja kunnioituksella olen saanut lukea lehden juttuja jo etukäteen. Mikä mahtava yhdistys ja mikä talkoolaisten voima. Sodan tuuletkaan eivät saaneet latuaatetta kuihtumaan vaan aurinkoisempien päivien tultua aina vaan suuremmalla innolla jäsenet tekivät latuja, tarjoilivat kuumaa mehua ulkoilijoille ja suunnittelivat uutta toimintaa. Uskomattoman hienoja henkilöitä ja heidän tarinoitaan lehti pullollaan.

Jyväskylän Latu on Suomen kolmanneksi vanhin latuyhdistys. Latupropaganda on kantanut vuosikymmeniä vain hiukan muotoaan muuttaen. Siitä saamme olla todella ylpeitä. Hiihto on yhä tärkeä osa yhdistyksemme toimintaa, mutta ehkä nyt voisi olla jo pienen uudistumisen aika…

Jotain vanhaa, jotain uutta, jotain sinistä ja jotain lainattua kantaa morsiankin mukanaan. Olkoon vanhaa latuaate uudella twistillä: löydä itsellesi sopiva ja mieluinen tapa liikkua. Jotain uutta huomaat tämän lehden kannessa. Uudistimme yhdistyksen logon vastaamaan paremmin tämän päivän toimintojamme: talvella hiihdetään tai lumikenkäillään ja kesällä retkeillään. Sininen väri, mikäs muu, kuvastaa keskisuomalaista maisemaa järvineen. Ja siihen lainaamiseen palaan myöhemmin uudestaan, kun Ladun Majan kuntokartoitus on tehty.

Kuten 40-luvulla yhdistyksemme perustaneet, emme mekään luovuta vaan sinnikkäästi suunnittelemme uusia tapahtumia. Kyllä niitä joskus päästään myös toteuttamaan. Kaiken kansan juhlat Ladun Majalla toteutetaan heti, kun siihen on mahdollisuus. Seuraa siis yhdistyksen kotisivuja ja facebook ilmoittelua. Jotain iloista ja mukavaa on luvassa.

Paljon onnea 80-vuotiaan yhdistyksen jäsenille. Te olette kiitoksen ja onnittelut ansainneet, kun olette tätä yhdistystä pystyssä pitäneet vuosikymmeniä. Teidän kanssanne on suuri ilo jatkaa matkaa.

Retket kautta aikojen 9

Leo Saarinen 16

Soppimaja 32

Sisältö

Terveisiä puheenjohtajilta 3
Suomen Ladun puheenjohtajan onnittelut 5
Ladun Majan alue - Jyväskylän Lappi! 6
Juhlittiin sitä ennenkin 8
Rakastu retkeilyyn 9
Ladun merkkiehdotukset 1959 12
Eräs paskareissu 13
Henkilöitä yhdistyksen toiminnan takana 14
”Huutolaispojasta” moninkertaiseksi maailmanmestariksi 16
Majan vastarannalla ja Majalla 19
Jyväshiihdon tarinaa 20
Ladun majan monet vaiheet 22
Jyväskylän Ladun lasten hiihtokoulu 25
Jyväskylän Latu vuonna 2051 28
Laduntekijöiden viimeiset kelkkamohikaanit 30
Latuverkoston historiaa 31
Tarinaa Soppimajasta 32
Ladun Lyhyet 33
Ulkona kuin lumiukko 34
Vapaaehtoinen pelastuspalvelu - VAPEPA Historiasta nykypäivään 36
Anagrammivisa 38
Hallitus ja toimihenkilöt 2021 39

Iloiset onnittelut reippaalle ”kasikymppiselle”!

TEKSTI: KIRRE PALMI
KUVA: KIRRE PALMIN KOTIALBUMI

Lämpimät onnittelut 80-vuotista taivaltaan juhlivalle Jyväskylän Latu ry:lle!

Takana on mahtava, 80-vuotinen tarina jyväskyläläisten ja koko Jyväskylän lähialueen liikuttajana... ja matka jatkuu! Haluan omasta ja Suomen Latu ry:n puolesta esittää kiitokseni kaikille teille vapaaehtoisille, jotka olette vuosikymmenten saatossa vieneet latuaatetta eteenpäin ja järjestäneet ulkoilun ystäville monen monta tapahtumaa nautittavaksi – ja kymmenittäin tarinoita ja elämyksiä muisteltavaksi. Kerrassaan upeaa työtä ja tekemistä!

Jyväskylän Latu ry on vireä ja monitoiminen seura, jonka järjestämissä tapahtumissa moni alueenne ihminen on saanut nauttia liikunnasta luonnossa ja toki myös vaikka lentopalloa pelaten. Myös Lappi on tullut monelle teistä tutuksi – ja mikä sen upeampaa. Lapissa meitä kaikkia odottaa sen kuuluista ”Lapin taika ja Lapin lumo”... on upeaa, että Jyväskylän Latu on antanut monelle mahdollisuuden nauttia Lapin luonnosta ja kokea upeita hetkiä hiihdellen, nuotiolla istuskellen, ehkä jopa revontulia ihaillen. Lapin luonnosta on mahtava kerätä eväitä ja jaksamista elämän reppuun. Tätä kirjoittaessani minulla on enää muutama yö nukuttavana, ennen kuin hyppään tyttäreni ja hänen pienen poikansa kanssa junaan ja matka kohti Kiilopäätä alkaa...

Kulunut vuosi on koetellut meitä suomalaisia ja toki myös ihmisiä kautta maailman – mikään ei ole ollut niin kuin ennen. Olemme joutuneet sopeutumaan monenlaisiin rajoituksiin ja varmasti myös monta Jyväskylän Ladun suunnittelemaa tapahtumaa on jäänyt toteutumatta koronarajoitusten vuoksi. Se on ilman muuta ollut harmillista – mutta muuta emme ole voineet, kun olemme halunneet toimia vastuullisesti. Mutta hienoa on ollut se, että vaikka yhteisistä tilaisuuksista ja tapahtumista on jouduttu luopumaan, niin suomalaiset ja aivan varmasti myös Jyväskylän seudun asukkaat ovat löytäneet omatoimisesti luonnossa liikkumisen. Väkeä on ollut metsäpoluilla välillä ruuhkaksi asti – ja se on sinänsä upea asia! Nyt ei voi muuta kuin kannustaa ihmisiä luonnossa liikkumiseen jatkossakin – senkin jälkeen, kun korona on saatu kuriin.

Haluan toivottaa Jyväskylän Latu ry:lle toimeliaita vuosia jatkossakin. Tahti on hyvä – pitäkää se! Ja vaikka kuluneen vuoden aikana on välillä varmasti tuntunut hankalalta ja turhauttavalta, olen varma siitä, että ette anna periksi vaan toiminta jatkuu upeasti jatkossakin. Kun teillä on totuttu siihen, että latumajalle Kolmisoppiseen hirret vedetään matkojen takaa tarpeen tullen, vaikka mies- ja naisvoimin, niin uskon teidän selviävän mainiosti myös koronakauden haasteista. Tsemppiä teille – ja ehkä minäkin poikkean kevään aikana Kolmisoppisen majalla mehulla. Viimeistään siinä vaiheessa, kun Tampereella lumet ovat sulaneet ja Jyväskylässä vielä hiihdellään upeilla laduilla.

Onnea ja menestystä tuleville vuosille!

Kirre Palmi, Suomen Latu, pj

MERVI VALLINKOSKI TALVISESSA MAISEMASSA.

Ladun Majan alue - Jyväskylän Lappi!

TEKSTI: MERVI VALLINKOSKI, MAISEMA-ARKKITEHTI
KUVAT: MERVI VALLINKOSKEN KOTIALBUMI JA JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Jyväskylässä ja sen lähiympäristössä on luonnossa liikkujille käytössään paljon hienoja alueita reitteineen. Luontoliikunnan kehittämistä Jyväskylässä on linjattu juuri ennen joulua hyväksytyssä kaupungin ensimmäisessä luontoliikuntaohjelmassa. Ohjelmaan on nostettu viisi erityistä kehittämishanketta: Tuomiojärven ja Palokkajärven Kehä Siniset, Länsi-Palokan uusi päävirkistysalue, Kuokkalan eteläiset ranta-alueet sekä Taka-Keljon retkeilyalue. Aivan kaupungin keskustassa kehitetään koko ajan lisäksi mm. Kehä Vihreää ja Jyväsjärven Rantaraittia ulkokuntosaleineen.

Taka-Keljon retkeilyalueen sydämen muodostaa Ladun Majan alue, joka on talvisin ollut kautta aikain hiihtäjien suosiossa. Sieltä löytyy Jyväskylän Ladun tekemiä ”vanhanaikaisia” metsälatuja sekä kaupungin liikuntatoimen ylläpitämiä hiihtoreittejä. Ja ennen kaikkea sieltä on löytynyt lunta silloinkin, kun muualla sitä ei ehkä ole ollut riittävästi. Vuosien saatossa alueesta on kehittynyt yhä suositumpi ympärivuotinen ulkoilu- ja retkeilykohde. Tulevaisuudessa käyttäjämäärät alueella tulevat varmasti lisääntymään, erityisesti, kun viereinen Kauramäen asuinalue kehittyy.

Ladun Majan alueella on toteutettu viime aikoina lukuisia parannustoimia. Alueelle laadittiin yleissuunnitelma vuonna 2013, ja sen pohjalta on alueelle toteutunut mm. pysäköintialueiden kehittämistä, reittien kunnostusta sekä uusi esteetön laavu Kolmisoppisen rantaan. Lisäksi on kehitetty reitistöolosuhteita laajemminkin. Viime vuonna valmistui valaistus Keljonkankaan ja Ladun Majan välille sekä Maastis maastopyöräily- ja retkeilyreitin ensimmäinen etappi Laajavuoren ja Ladun Majan välille. Vuoden 2021 aikana Ladun Majan alueelle rakennetaan frisbee-golfrata. Maankaatopaikasta kehitetään ajan saatossa hiihto- ja pulkkamaatyyppinen kokonaisuus, joka varmasti houkuttaisi alueelle yhä enemmän lapsiperheitä. Jo tänä vuonna on tarkoitus kaataa lisää puustoa, kun maanläjitysalue (eli tuleva pulkkamaa) laajentuu kohden Ladun Majaa.

Hyväksytyssä luontoliikuntaohjelmassa on esitetty 2020-luvun loppupuolella käynnistettävän laajempi Taka-Keljon retkeilyn kehittämishanke. Hankkeeseen toivon mukaan saadaan mukaan Muuramen kunta sekä Metsähallitus, jolla on hienoja vanhojen metsien alueita Muuramen kunnan puolella Tikkamäessä ja Kuusimäessä. Tietenkin myös yksityiset tahot ja yhdistykset toivotetaan hankkeeseen tervetulleiksi. Koko Taka-Keljon aluehan on eritasoisissa maankäytön suunnitelmissa nimenomaan virkistyksen kehittämisaluetta, ja hankkeella on tarkoitus vauhdittaa konkreettisten toimien täytäntöön panoa. Ylikunnallisena hankkeelle toivottavasti saataisiin rahoitusta ulkopuoleltakin.

Taka-Keljosta halutaan kehittää retkeilyaluetta, joka tarjoaisi esimerkiksi mahdollisuuksia yhden tai kahden yön pituiseen retkeilyyn. Tämä tarkoittaisi sitä, että alueelta löytyisi varaustupatyyppinen yöpymismahdollisuus sopivien reittiyhteyksien varrelta. Visioissa siintää myös infokeskuksen tyyppinen alue leirintämahdollisuuksineen. Taka-Keljon alueelle halutaan kehittää lisää lenkkimäisiä reittejä niin patikointiin, hiihtoon kuin maastopyöräilyyn. Tämä tuonee mukanaan alueelle mm. lisää taukopaikkoja sekä kattavat ja selkeät opasteet.

Luontoliikuntaohjelman puitteissa on pohdittu paljon myös alueen saavutettavuutta. Nythän alueelle saavutaan omalla autolla. Alkuun on ideoitu esim. hiihtolomanaikaista bussikuljetusta alueelle, mutta erityisesti Kauramäen kehittyessä alueen saavutettavuus myös joukkoliikenteellä tulee kohentumaan.

Alueen metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti kaupungin metsäohjelman linjausten ja metsäsuunnitelman mukaisesti. Alueella on jonkun verran myös hoidon ulkopuolella olevia suojelualueita. Kaupungin metsien hoidon tavoitteena on tällaisella virkistysalueella hoitaa niitä niin, että maisemalliset muutokset olisivat mahdollisimman pieniä – mutta luontokin välillä puuttuu peliin. Kaksi vuotta sitten talvella alueella oli paljon lumituhoja, mikä on näkynyt metsämaisemassa muutoksina. Ladun Majan ja Soidenlammen suunnalla on tehty harvennuksia laajoilla alueilla ja poistettu lumen vaurioittamia puita metsätuholain mukaisesti. Harvennusten jälkeen alueelle on tullut jonkin verran tuulituhoja, joita tullaan korjaamaan myös talven 2021 aikana. Aktiivinen luonnonhoito on kaupungin metsien käsittelyssä myös keskeinen periaate. Muun muassa lahopuuta jätetään metsätuholain sallimissa rajoissa maastoon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Olen todella tyytyväinen valmistuneeseen luontoliikuntaohjelmaan. Kaikki kaupungin keskeiset toimijat (kuten liikuntapalvelut sekä viherpalvelut) ovat olleet sen laadinnassa mukana, ja koko porukalla on vahva tahto kehittää yhä parempaa virkistysympäristöä jyväskyläläisten iloksi. Toivottavasti ladulla ja metsässä kohdataan!

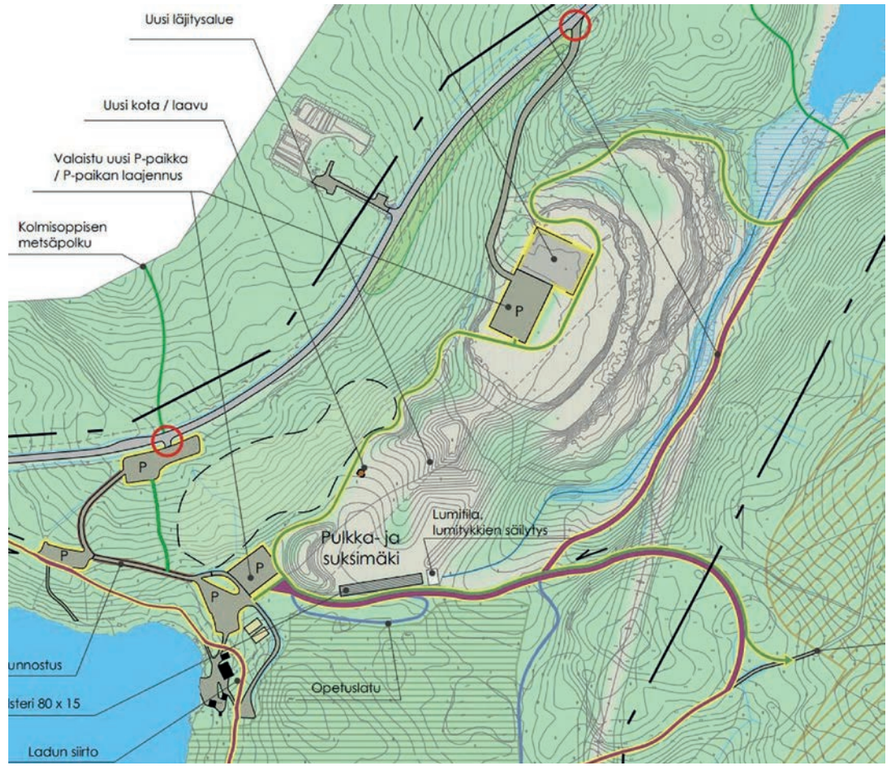

KUVASSA OTE YLEISSUUNNITELMASTA MAJAN LÄHEISEN LÄJITYSALUEEN KOHDALTA. TOTEUTUKSEN LOPULLINEN MUOTO SEKÄ TOTEUTUSAIKA SELVIÄÄ LÄHIVUOSIEN AIKANA.

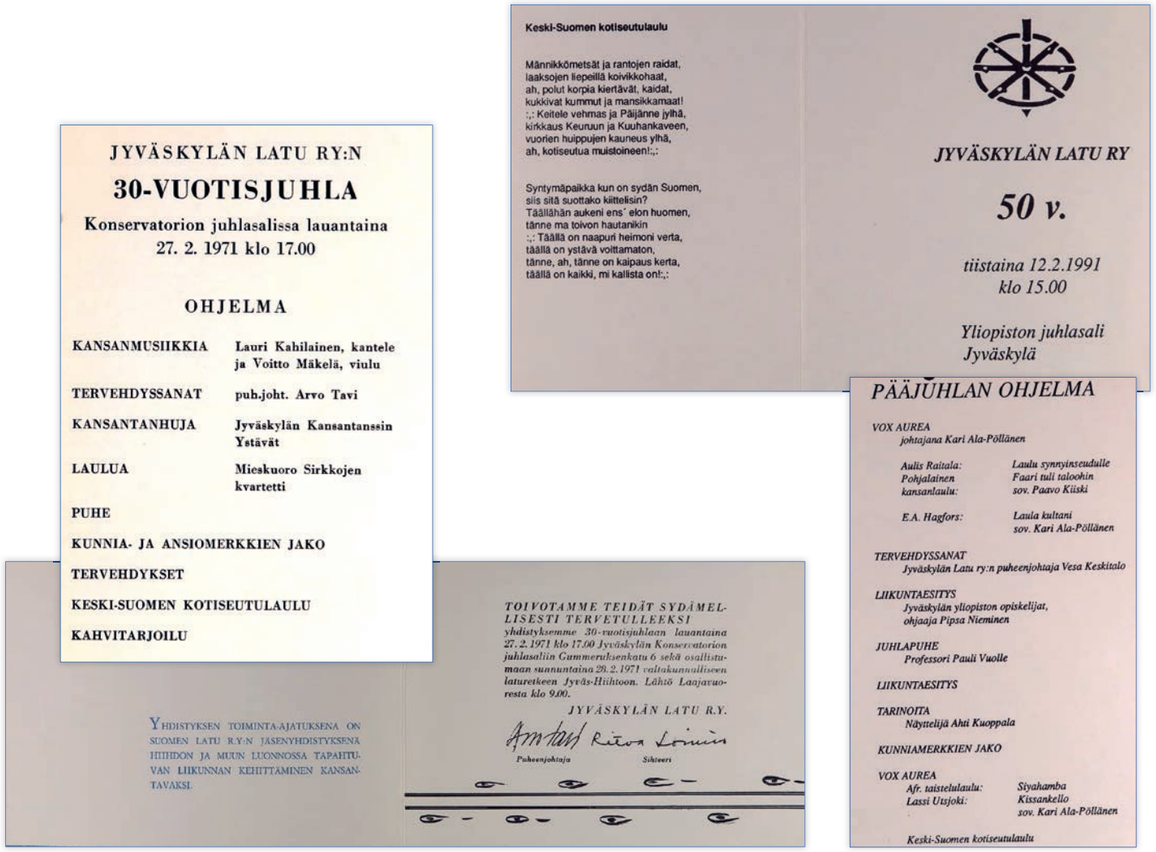

JYVÄSKYLÄN LATU RY:N

30-VUOTISJUHLA

Konservatorion juhlasalissa lauantaina
27. 2. 1971 klo 17.00

OHJELMA

KANSANMUSIIKKIA — Lauri Kahilainen, kantele ja Voitto Mäkelä, viulu

TERVEHDYSSANAT — puh.joht. Arvo Tavi

KANSANTANHUJA — Jyväskylän Kansantanssin Ystävät

LAULUA — Mieskuoro Sirkkojen kvartetti

PUHE

KUNNIA- JA ANSIOMERKKIEN JAKO

TERVEHDYKSET

KESKI-SUOMEN KOTISEUTULAULU

KAHVITARJOILU

YHDISTYKSEN TOIMINTA-AJATUKSENA ON SUOMEN LATU R.Y:N JÄSENYHDISTYKSENÄ HIIHDON JA MUUN LUONNOSSA TAPAHTUVAN LIIKUNNAN KEHITTÄMINEN KANSANTAVAKSI.

TOIVOTAMME TEIDÄT SYDÄMELLISESTI TERVETULLEEKSI yhdistyksemme 30-vuotisjuhlaan lauantaina 27. 2. 1971 klo 17.00 Jyväskylän Konservatorion juhlasaliin Gummeruksenkatu 6 sekä osallistumaan sunnuntaina 28. 2. 1971 valtakunnalliseen laturetkeen Jyvä-Hiihtoon. Lähtö Laajavuoresta klo 9.00.

JYVÄSKYLÄN LATU R.Y.

Puheenjohtaja — Sihteeri

Keski-Suomen kotiseutulaulu

Männikkömetsät ja rantojen raidat,
laaksojen liepeillä koivikkohaat,
ah, polut korpia kiertävät, kaidat,
kukkivat kummut ja mansikkamaat!
:,: Keitele vehmas ja Päijänne jylhä,
kirkkaus Keuruun ja Kuuhankaveen,
vuorien huippujen kauneus ylhä,
ah, kotiseutua muistoineen!:,:

Syntymäpaikka kun on sydän Suomen,
siis sitä suottako kättelisin?
Täällähän aukeni ens´ elon huomen,
tänne ma toivon hautanikin
:,: Täällä on naapuri heimoni verta,
täällä on ystävä voittamaton,
tänne, ah, tänne on kaipaus kerta,
täällä on kaikki, mi kallista on!:,:

JYVÄSKYLÄN LATU RY

50 v.

tiistaina 12.2.1991
klo 15.00

Yliopiston juhlasali
Jyväskylä

PÄÄJUHLAN OHJELMA

VOX AUREA
johtajana Kari Ala-Pöllänen

Aulis Raitala: Pohjalainen kansanlaulu: — Laulu synnyinseudulle / Faari tuli taloohin / sov. Paavo Kiiski

E.A. Hagfors: — Laula kultani / sov. Kari Ala-Pöllänen

TERVEHDYSSANAT
Jyväskylän Latu ry:n puheenjohtaja Vesa Keskitalo

LIIKUNTAESITYS
Jyväskylän yliopiston opiskelijat, ohjaaja Pipsa Nieminen

JUHLAPUHE
Professori Pauli Vuolle

LIIKUNTAESITYS

TARINOITA
Näyttelijä Ahti Kuoppala

KUNNIAMERKKIEN JAKO

VOX AUREA
Afr. taistelulaulu: — Siyahamba
Lassi Utsjoki: — Kissankello / sov. Kari Ala-Pöllänen

Keski-Suomen kotiseutulaulu

Juhlittiin sitä ennenkin

TEKSTI: MAURI PITKÄNEN
KUVA-AINEISTO: KANSALLISARKISTO

Yhdistyksemme on muistanut myös juhlia historiansa aikana. Alkuaikoja varjosti sota, eikä toiminta voinut olla vireää vielä heti sodan jälkeenkään. Kuitenkin jo 15v-juhlia pidettiin vaatimattomalla majalla, joka oli rakennettu lähistöllä olleen, palaneen majan tilalle. Juhlissa 1956 se ei ollut vielä oikein valmiskaan. Vuonna 1961 juhlat pidettiin jo hienosti Hotelli Hospitsissa. 1966 25v-juhlat olivat Cygnaeuksen koulun juhlasalissa ja ne olivat jo hienot. Ja juhlat vain paranivat, vuoden 1971 30v-juhlat olivat Jyväskylän Konservatoriolla. Sielläkin ohjelma oli juhlallinen. Hienosti kutsuttiin juhlaan ja seuraavana aamuna Jyväshiihtoon. Puolen vuosisadan saavuttamista juhlittiinkin jo Jyväskylän Yliopiston juhlasalissa. Juhlissa on nautittu puheista, arvokkaasta ohjelmasta ja aktiiviset toimijat on huomioitu arvomerkein. Ja lopuksi on laulettu maakuntalaulu. Vuonna 2016 yhdistyksen 75v-juhlia vietettiin Jyväskylän Paviljongissa.

Entisiä vuosijuhlia tutkaillessa kiinnittyy huomio niiden arvokkaaseen ohjelmaan ja vaativiin järjestelyihin. Kuitenkin jäsenmäärä on ollut vain osa nykyisestä. Huomiota herättää myös se, kuinka siihen aikaan paikallisissa sanomalehdissä on tavalliset ja varsinkin juhlakokoukset kuvattu hyvin tarkkaan, henkilövalintoineen. Maakunnan lehdistä on nähty, kuka on valittu majaemännäksi tai latuvastaavaksi.

Rakastu retkeilyyn

TEKSTI: HEIKKI VILJANEN
KUVAT: LADUN ARKISTO JA MAURI PITKÄNEN

”Tuli räiskyy nuotiossa, savu hiljaa leijailee ja nyt illan tummetessa, metsä meille kuiskailee”.

Näihin Martti Pihan vuonna 1958 tekemän ”Iltanuotiolla” laulun sanoihin tiivistyy retkitunnelma sen jaloimmassa muodossaan. Jokainen retkeilijä on aistinut laulussa kuvatun tunnelman kannettuaan reppua tai rinkkaa pitkän päivän ajan ja vihdoin suotuaan itselleen ansaitun levon hetken iltanuotiolla. Se on hetki, jolloin voi kerrata retkikumppanin kanssa päivän tapahtumia tai vain tuijotella tuleen ja ajatella niitä tunnettuja sinisiä ajatuksia.

Onko edellä kuvattu vain retkiromantiikkaa ja jäämässä iäkkäämpien kulkijoitten haaveiluksi? Hakeeko nuorempi ikäpolvi edelleen samaa tunnelmaa, vai onko retkireitin suorittaminen ja kokemusten jakaminen sosiaalisessa mediassa tärkeämpää? Kuinka retkeily on muuttunut vuosien saatossa, vai onko se muuttunut lainkaan ja mitä tulevaisuus tuo mukanaan. Vastausta näihin kysymyksiin ei oikein voida antaa, mutta tarkastelemalla historiaa ja nykyisyyttä saatetaan aavistella jotakin tulevaisuudesta.

Jyväskylän Latu on yhdistys, jonka jäsenille retkeily on ollut tärkeää koko yhdistyksen 80-vuotisen historian ajan. Kuten yhdistyksen nimikin jo kertoo, on hiihdolla ollut keskeinen merkitys. Perustamisvuonna 1941 yhdistys määritteli tehtäväkseen harjoittaa hiihto- ja urheilupropagandaa, järjestää hiihtoretkiä ym. retkiä ja merkitä latuja, jotka houkuttelevat muitakin kuin urheilijoita hiihtämään ja kehittää hiihto- ja urheiluvälineitä.

Hiihtomatkoja järjestettiin vuosikymmenien ajan eri puolille Lappia Raattamaan, Saariselälle, Kiilopäälle, Äkäslompoloon, vain joitakin paikkoja mainitakseni. Tänä vuonna mennään huhtikuussa viikolla 15 Vuontispirtin maisemiin Pallas-Yllästunturin kansallispuiston viereen hiihtämään upeissa tunturimaisemissa.

Hiihtoretkiä tehtiin myös Jyväskylän ympäristössä ja Keski-Suomessa. Ensimmäinen Paavon Hiihto järjestettiin vuonna 1956, jolloin hiihtomatka alkoi Saarijärveltä ja päättyi Jyväskylään.

Vuoden 1977 helmi-maaliskuussa järjesti Keski-Suomen Maakuntaliitto maakunnan läpihiihdon, jolle mittaa

Kaikkia meitä ladun ja polun kulkijoita yhdistää rakkaus luontoon ja ulkoilmaelämään. Sama yhdistävä tekijä on perinteisen retkeilijän ja nykyaikaisen ulkonaliikkujan mielessä.

tuli kunnioitettavat 260 kilometriä. Hiihtää saattoi Viitasaarelta Jämsään ja latu ulottui myös Keuruulle. Latu avattiin moottorikelkalla ja latuhöylällä ja se noudatti silloin retkeilijöiden käytössä ollutta Maakuntauraa, joka on paikoin kuljettavissa vielä nykyisin. Päivässä hiihdettiin 30–50 kilometriä ja yöpyminen tapahtui, ei leirinuotiolla, vaan hotelleissa eri paikkakunnilla. Taukoja pidettiin tunnin välein ja päivämatkaan mahtui 1–2 pidempää kahvitaukoa, jotka pidettiin nuotion ääressä. Hiihtovaellus tehtiin 10–20 henkilön ryhmissä, joita veti kokenut vaeltaja. Koko reitin hiihtämiseen oli varattu aikaa kuusi päivää.

Helmi- maaliskuussa 1978 Jyväskylän Latu hiihdätti jyväskyläläisiä mm. Jyväskylän puulaakihiihdossa ja itse UKK osallistui hiihtotapahtumaan helmikuussa, jossa hän seurueineen hiihti Tikkakoskelta Laukaaseen, Peurunkajärven rannalle.

Jyväshiihto on kenties se tunnetuin Jyväskylän Ladun järjestämä hiihtotapahtuma, joka ansaitsee aivan oman erillisen kirjoituksensa.

Patikointi on kaikille tuttu retkeilymuoto. Patikkaretkelle voi lähteä muutamaksi tunniksi, tai viikkokausiksi oman mieltymyksensä mukaan. Patikointi ei vaadi kalliita välineitä. Riittää, kun on hyvät jalkineet, sopivat vaatteet ja halu kulkea. Toki retken pituus sitten kasvattaa varusteluetteloa, varsinkin jos aikomuksena on nukkua yksikin yö luonnon helmassa. Varusteita on saatavana nykyisin valtavat määrät ja jokaisen budjetille sopivin hinnoin. Tärkeintä on, että varusteet ovat tarkoituksenmukaiset ja

LATULAISIA KARHUNAHTAALLA RETKEILEMÄSSÄ VIIDENKYMMENEN VUODEN VÄLEIN, 1970 JA 2020.

yllättävän edullisillakin varusteilla pärjää. Toki sitten voi ”hifistellä”, jos sellaiseen on tarvetta ja varallisuutta. Ja kieltämättä, ultrakevyt vaellusteltta on aikamoista luksusta, kun rinkan painosta saa pois lähes pari kiloa vain yhden varusteen osalta. Selkä kiittää, mutta lompakko valittaa.

Polkuretket olivat suosittu liikuntamuoto Jyväskylän Ladussa. Ne saivat osin alkunsa ja innoituksensa 4. - 25. 5. 1941 käydystä maailman merkillisimmästä maaottelusta. Kilpailulajina oli kävely ja maaottelu käytiin, kuinkas muuten, Suomi – Ruotsi välisenä voimainmittelönä. Marssimatkoina olivat miehillä 15 km, naisilla ja lapsilla 10 km. Tavoiteaika miehillä 2 t 20 min. ja naisilla ja lapsilla 1 t 40 min. Juoksemista ei sallittu. Ruotsalaisten ehdotuksesta yksi suoritus Suomessa vastasi kahta Ruotsissa, missä asukasluku oli melkein kaksinkertainen. Suoritukset merkittiin marssikortteihin, joiden perusteella tulokset laskettiin. Lopputulos julkaistiin kesäkuun 20. päivänä ja voittaja oli Suomi. Jyväskyläläiset marssivat ystävyyskaupunki Eskilstunaa vastaan ja tulos oli ”murskaava” 13219–5021 suoritusta, joten Jyväskylässä oli aihetta juhlia.

Voitolla oli suuri merkitys suomalaisten mielialoille, sillä silloin elettiin välirauhan aikaa. Talvisota syttyi 30.11.1939 ja rauha solmittiin 13.3. 1940. Rauha ei kestänyt kauaa vaan jatkosota alkoi 25.6.1941. Juhlat olivat ohi.

Elokuussa vuonna 1971 Jyväskylän latu haastoi Puijon Ladun Ruotsi – Suomi maaottelumarssin hengessä kahden viikon mittaiseen ”maaottelumarssiin”. Näin perinnettä jatkettiin silloin ja se jatkuu vuosikymmenten tauon jälkeen tänä vuonna 15.5. Ladun Majalla. Olemme vastaanottaneet Tahko Pihkala -seuran haasteen maaottelumarssin hengessä järjestettävästä kävelytapahtumasta. Siitä myöhemmin lähempänä tapahtuman ajankohtaa.

Nykyään vakiintuneeksi tavaksi Jyväskylän Ladussa on muodostunut tehdä kesäaikaan iltaretkiä viikolla kahden viikon välein ja kokopäivän mittaisia retkiä viikonloppuisin kerran kuukaudessa. Elokuun viimeisen viikonlopun lauantai on varattu ”Nuku yö ulkona” -tapahtumalle, jollainen toteutuu tänä vuonna lauantaina 28.8. Paikka selviää kevään korvilla. Ajat muuttuvat ja ihmiset sen mukana. Retkiohjelmat, -ajat ja -paikat eivät ole kiveen hakattuja, vaan jäsenistöllä on mahdollisuus vaikuttaa niihin tulemalla mukaan toimintaan, kehittämään sitä kohti uusia retkiä.

Suomen Latu omistaa Karigasniemellä Paistuntureitten kupeessa Akujoen rannalla kaksi erämajaa Akumajan ja Dominicin mökin. Niiden isäntäyhdistys on Jyväskylän Latu ja Akumaja-toimikunta huolehtii niiden kunnossapidosta. Keväällä ja syksyllä järjestetään huoltoviikot, joiden yhteydessä on talkootyön ohessa mahdollisuus retkeillä kauniissa Lapin tunturimaisemissa. Tavoitteena on saada järjestettyä retkiviikko, jolloin paikkaan pääsisi tutustumaan myös ne Jyväskylän Ladun jäsenet, jotka eivät ole siellä vielä päässeet käymään. Petipaikkoja Akumajalla on 12 ja Dominicin mökillä 6.

Jokainen yhdistyksen järjestämä retkitapahtuma on erillisen kertomuksen arvoinen ja jokaisella retkeen tai tapahtumaan osallistuneella on siitä mielessään muistoja. Toivottavasti pääasiassa hyviä. Retken aikana saattaa sataa kaatamalla, juomapullo onkin jäänyt kotiin ja miksi nuo menevät niin kovaa ja toiset taas hidastelevat. Kun nuotio sitten sytytetään ja makkarat alkavat paistua, niin tunnelma onkin heti toinen ja kaikki ovat samaa mukavaa porukkaa. Juttu alkaa luistaa ja makkara maistua.

Yhdistyksemme historiaan mahtuu suuri määrä retkiä sekä erilaisia tapahtumia ja jokainen niistä on edelleen tärkeä osa nykyisyyttä. Nuo tapahtumat ja niitä järjestämässä olleet ihmiset ovat jättäneet meille hienon perinnön, jota tulee vaalia ja samalla kehittää kohti tulevaisuuteen vieviä polkuja.

Ovatko polkujuoksijat, maastopyöräilijät, suppailijat, lumikenkäilijät ja muut luonnossa liikkujat ”oikeita” retkeilijöitä? Vastausta ei oikeastaan edes tarvita. Jokainen meistä harrastaa luontoa ja ulkoilua haluamallaan tavalla. Viime vuoden poikkeukselliset olot osoittivatkin luonnon ja retkeilyn merkityksen ihmisen mielelle ja fyysiselle terveydelle. Kansallispuistot ja retkipolut ovat olleet ahkerassa käytössä. Ne lienevät olleen ainoa toimiva koronalääke.

Kirjoituksen lopussa on hyvä palata iltanuotiolle ja sen tunnelmaan. Kaikkia meitä ladun ja polun kulkijoita yhdistää rakkaus luontoon ja ulkoilmaelämään. Sama yhdistävä tekijä on perinteisen retkeilijän ja nykyaikaisen ulkonaliikkujan mielessä. Iltanuotiolle voi istahtaa rinkan kantaja, pysähtyä läskipyöräilijä tai lumikenkäilijä. Jokainen voi aistia luonnon tunnelman omalla tavallaan. Tulen räiskyessä nuotiossa metsä kuiskailee meille kaikille ”rakastu retkeilyyn”.

LÄHTEET: JYVÄSKYLÄN LATU JÄSENLEHDET 1963–1995, SULO KOLKKA 1978: MAAOTTELUMARSSI, MUISTELMIA JA KUVIA VUODELTA 1941, KESKISUOMALAINEN 13.2.1978 JA 16.2.1978

Rakastu retkeilyyn -kurssi

Sunnuntaisin
21.3., 28.3., 18.4. ja 25.4.
klo 16-19/20 Ladun Majalla.

Kurssi on tarkoitettu sinulle, joka haluaisit aloittaa retkeilyharrastuksen. Kurssi on maksullinen.

Lisätietoa pian www.jyvaskylanlatu.fi. tai Anneli Mörä-Leino, 040 768 3494, anneli.mora-leino@elisanet.fi

Ladun merkkiehdotukset 1959

TEKSTI JA KUVAT MAURI PITKÄNEN.
ALKUPERÄISET KUVAT, KANSALLISARKISTO/LADUN AINEISTO

Jyväskylän Ladun hallitus kävi vuoden 2020 loppupuolella keskusteluja yhdistyksen graafisen ilmeen uudistamisesta. Yhdistyksen logon tiimoilla keskusteltiin paljon, pitääkö merkissä näkyä enempi myös kesää. Kuusikymmentä vuotta merkissä on näkynyt perinteinen vanhan ajan suksisompa. Se on ehkä korostanut hiihtämistä, kuten nimikin Latu. Järjestön lehti ja moni yhdistyskin on nimeltään Latu ja Polku. Myös merkkeihin on ilmestynyt polkua, havuja ja muita kesäisiäkin elementtejä.

Kuusikymmentä vuotta sitten, 1959 yhdistys järjesti kilpailun, johon on saatu merkkiehdotuksia runsaasti. Silloin hiihto olikin ykkösasia. Kesätoimintoja olivat ryhmämatkat Lappiin ja Ladun leiripäivät. Ovatko ehdotukset kestäneet aikaa?

Eräs paskareissu

TEKSTI: RAIMO KOIVISTOINEN

Kerronpa eräästä 23.12.2014 tekemästäni paskareissusta. Olin etsimässä joulukuusta. Tiesin latureiteillä kuljettuani, että kaupungin metsissä ja sähkölinjoilla on kaadettu paljon pieniä kuusia, joista joulupuu voisi löytyä. Kesken kaiken minulle tuli paskahätä. Ladun Majalle ei ollut pitkä matka. Katsoin parhaaksi mennä sinne puuceehen. Parkkeerasin autoni uuden ilmoitustaulun eteen toisen juuri tulleen auton viereen. Autosta nousi mies ja hän kaivoi suksensa esiin. Rupesin juttelemaan hänen kanssaan keleistä ja niin poispäin. Keskustelustamme tulikin tavallista perusteellisempi ja antoisampi.

Keskustelumme aikana esittäydyimme. Keskustelukumppanini oli Ari Pudas, joka työskentelee Jokelan koulussa luokanopettajana ja teknisenä opettajana. Hän on latuyhdistyksemme jäsen. Kerroin omasta osuudestani latutoiminnassa.

Ari kertoi mm., että hän kaipaa vanhaa yhteyttä Hangasjärven majalle ja oli kulkenut sitä jalan, kun hiihtolatua ei enää avata. Mainitsin Paula Määtän, joka hoitaa tämän majan asioita. Ari sanoi tuntevansa hänet. Hän kertoi myös, että hän oli ensimmäinen yöpyjä Hangasjärven saunassa sen remontin jälkeen.

Kun tuli puhe latureiteistämme, Ari tarjoutui mukaan reittien raivauksiin. Hän oli jo miettinyt sitä aikaisemmin. Kiitin ilomielin tarjouksesta ja kerroin, ettei talkoolaisia ole liikaa. Ari kertoi, että hänellä on raivaussaha ja traktori. Hän on entinen maalaispoika ja tottunut tekemään töitä.

Sanoin lisäksi, että meillä tarvittaisiin myös lisää väkeä latujen ajamiseen moottorikelkalla ja latuhöylällä. Tämä asia oli tullut esiin edellisenä päivänä, kun keskustelin latujemme tulevasta ajamisesta Nurmisen Pekon kanssa. Ari sanoi, että hän voi myös ajaa latuja. Hänellä on aiemmin ollut moottorikelkka. Hän kertoi, että hänellä on myös lyhyempiä työpäiviä, jolloin on enemmän aikaa muuhun tekemiseen.

Kutsuin Arin mukaan latutoimintaan ja ilmoitin, että pidämme pian latutoimikunnan kokouksen. Kiitin Aria näin saamastani joululahjasta. Ei siis kannata jäädä tuppisuuksi, kun tapaa ihmisiä.

Hoidin vielä asiani pihan perällä. Niin, ja se kuusikin löytyi.

Parin päivän päästä Ari soitti minulle ja kysyi, voiko hänen hyvä kaverinsa Pöyhösen Jarikin tulla toimintaan mukaan. Hän kertoi, että myös Jarilla on ollut moottorikelkka. Sanoin, että ilman muuta se sopii.

Pidimme 6.1.2015 latutoimikunnan kokouksen, jossa suunnittelimme tulevaa. Ari ja Jari ovat yhä innokkaina mukana toiminnassa. Latujen teon lisäksi voimme hyödyntää Arin taitoja koneiden ja laitteitten parissa. Hänellä on firma, jonka nimissä hän huoltaa ja korjaa autoja virkatyönsä ohella.

Henkilöitä yhdistyksen toiminnan takana

TEKSTI: MAURI PITKÄNEN
KUVAT: KANSALLISARKISTO. KUVIA VUOSIEN VARRELTA 1950- JA 1970-LUVULTA.

Kahdeksankymmenen vuoden aikana Jyväskylän Ladun toiminnan ovat mahdollistaneet sadat ja taas sadat vapaaehtoiset. Heitä on ollut yhdistyksen hallinnossa, latujen raivaajina, majapäivystäjinä, kiinteistön hoitajina ja niin edelleen. Yhdistys ei mitenkään olisi niin elinvoimainen ilman tätä valtavaa vapaaehtoistyön määrää. Kaiken lisäksi alkuaikojen vetäjät turvasivat yhdistyksen toimintaa henkilökohtaisin lainoin tai takaamalla yhdistyksen ottamia lainoja.

Jyväskylän Latu ry perustettiin 12.2.1941 ja rekisteröitiin 11.3.1941. Yhdistystä perustamassa olivat Elias Antikainen, Viljo Aro, Aino Heikkilä, Olavi Ingervo, K.E. Kekäläinen, Väinö Koskenniemi, Hugo Leppälä, H. Lindstedt, Edvin Lundell, Erik Nikula, Väinö Paananen, H.A. Riipinen, Einari Ritva, Tyyne Ruusala, V. Sariola, Rafael Sourander, Toivo Tiainen, Eino Tulikari, E. Turunen, Ilmari Uusitupa, Julius Uusitupa ja Kalle Vierto.

Ensimmäiseen johtokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Kalle Vierto ja jäseninä Viljo Aro, Felix Lahtinen, Hugo Leppälä, Edvin Lundell, Väinö Paananen, Einari Ritva, Tyyne Ruusala, Rafael Sourander ja Julius Uusitupa.

Yhdistys määritteli silloin tehtäväkseen harjoittaa hiihto- ja ulkoilupropagandaa, järjestää hiihtoretkiä ym. retkiä, valmistaa ja merkitä latuja, jotka houkuttelevat muitakin kuin urheilijoita hiihtämään ja kehittää hiihto- ja urheiluvälineitä. Nykyään Jyväskylän Latu on moderni ja ketterä koko perheen ulkoilua ja liikuntaa edistävä yhdistys.

Yhdistyksen puheenjohtajina ovat toimineet:
Kalle Vierto,
Yrjö Hongisto,
Viljo Aro,
Mauri Turppo,
Aati Jäppinen,
Arvi Jakosuo,
Pentti Harjula,
Arvo Tavi,
Marja-Sisko Pihl,
Lauri Jääskeläinen,
Toivo Peiponen,
Tapani Virta,
Timo Valtonen,
Vesa Keskitalo,
Kari Puronaho,
Kimmo Suomi,
Helvi Kaihlanen,
Matti Varesmaa,
Reino Pitkänen,
Heikki Parviainen.
Marjut Hilska vuodesta 2020 lähtien

”Huutolaispojasta” moninkertaiseksi maailmanmestariksi

TEKSTI: MAURI PITKÄNEN
KUVAT: MAURI PITKÄNEN JA KANSALLISARKISTO

Vaikkei Leo Saarinen ole joutunut viettämään huutolaislapsen elämää, lapsuusaika meni isättömänä ja äidittömänä. Sota-aikana koulussa jouduttiin erityisjärjestelyihin ja Leon kansakoulu päättyi 12-vuotiaana. Tämän jälkeen hän kiersi eri taloissa 3–4 vuotta renkinä. Voisi ajatella tuon ajan olleen kurjaa kasvavalle pojalle. Leo itse pitää niitä jopa elämänsä parhaina vuosina. Hän oppi tekemään työtä, voimat ja taidot kasvoivat, samalla ilmeisesti myös muiden arvostus häntä kohtaan. Armeijasta häntä ei meinattu päästää siviiliin. Hurja kuulantyöntäjä olisi haluttu pitää armeijan leivissä ja valmentaa olympialaisiin. Siviilielämä kuitenkin voitti armeijauran. Oli perhe ja lapset. Urheilussa oli jo niin paljon saavutuksia, että Leo oli yksi niistä suomalaisista urheilijoista, jotka saivat viedä olympiatulta juoksemalla halki Suomen. Tapahtumasta on muistona hieno valokuva kodin seinällä.

Latu tuli Leon elämään samalla tavoin kuin monen muunkin. Leiripäivien aikaan 1963 Jyväskylässä pariskunnalla oli yökylässä tuttava, ja tämä rouva mainosti latulaisuutta. Siitä alkoi vuosikymmeniä kestänyt ura latulaisena. Ihmeen paljon Leo on saanut aikaan silloin leipätyönsä ohella Ladun eri tehtävissä ja urheilussakin. Majaisännyyden vuosina hän kävi majalla melkein päivittäin. Parhaana vuonna majalla oli 96 ulkopuolista vuokrauskertaa. Isoja asioita tehtiin. 1960–1970 lukujen vaihteessa toteutettiin majan laajennus, jossa se saavutti nykyisen muotonsa. Puutavara saatiin purkamalla talkoilla Jyväskylän satamassa ollut suuri suolamakasiini. Kaikki piti purkaa ja siivota paikka lopuksi. Työmaa oli vaativa, työläs ja vaarallinenkin. Siitä kuitenkin selvittiin ja laajennukseen saatiin puutavaraa. Tietä majalle ei ollut. Tavara ajettiin Ronsuntaipaleentien varteen, josta hirret ajettiin majalle hevoskyydillä. Osa tavarasta kannettiin polkua pitkin. Tiilet heiteltiin letkassa tieltä majalle saakka! Erityisesti Rautpohjan valimon naiset kunnostautuivat talkoolaisina siihen aikaan. Myöhemmin saatiin tehtyä tie majalle. Sitä pitkin ajettiin 600 kuormaa täytemaata parkkipaikan kohdalla olleeseen painaumaan ja majan edustan piha-alueelle. Maiden ajon Leo sai järjestymään suhteidensa avulla. Aluksi vesi haettiin lähteestä. Myöhemmin saatiin majalle kaivo, lämmitys ja jopa sähkö. Vuoden 1971 30-vuotisjuhlia vietettiin laajennetussa majassa, joka oli kuitenkin monin tavoin vielä puutteellinen.

Vuosien varrella Leo on saanut työskennellä monen yhdistyksen puheenjohtajan ja lukuisten latulaisten kanssa. Yleisesti kaikkien kanssa on tultu hyvin toimeen. Leo välttelee nostamasta henkilöitä esiin näiden omilla nimillä, mutta Arvi Jakosuon hän haluaa muistaa. Arvi oli sivistynyt ja miellyttävä ihminen, joka suhtautui kaikkiin hienosti näiden taustasta tai asemasta riippumatta. Yksi hieno saavutus Arvin kanssa on ”hiihtoputki” - turvallinen reitti tien ali Soidenlammen suuntaan. Laturetket olivat suosittuja, ja aika pitkiäkin. Leo on hiihtänyt majan laduilla maaherrojen, kenraalien ynnä muiden seurassa ja varmasti matkan aikana Jyväskylän ja Suomen Ladun tekemä työ kuntoliikunnan eteen on tullut hyvin esiin.

Lasten hiihtokoulu on Leon mukaan niin tärkeä, ettei siitä saisi koskaan luopua, jos se vain on olosuhteiden vuoksi mahdollista toteuttaa.

LEO SAARINEN SAI KUNNIAN OSALLISTUA OLYMPIATULEN KULJETTAMISEEN VUONNA 1952.

Leo on tyytyväisenä seurannut yhdistyksen nykyisiä tapahtumia omasta lehdestämme. Siitä on tullut kuva dynaamisesta ja aktiivisesta latuyhdistyksestä. Ainut huoli on vapaaehtoisten toimijoiden jaksaminen. Painokkaasti hän toivoo, ettei kukaan uupuisi.

Lasten hiihtokoulu on Leon mukaan niin tärkeä, ettei siitä saisi koskaan luopua, jos se vain on olosuhteiden vuoksi mahdollista toteuttaa.

Leiripäivistä Leo kiinnostui Jyväskylän Ladun 1963 järjestämästä tapahtumasta lähtien. Leo havaitsi, että leiripäillä monilla latuyhdistyksillä oli hyviä joukkueita, varsinkin lentopallossa. Leiripäivillä yhdistykset kisasivat suunnistuksen, vaelluksen ja lentopallon merkeissä. Leo pelasi itsekin

lentopalloa ja houkutteli hyviä seurajoukkueessa pelaavia pelikavereitaan mukaan. Tästä alkoi voitokas aika. Jyväskylän Ladun menestyskausi alkoi ja ehkä senkin vuoksi aika lyhyessä ajassa jäsenmäärä kasvoi huomattavasti. 300 jäsenen yhdistys olikin pian 800 jäsenen yhdistys. Leiripäivien järjestelyjen takana oli Suomen Ladun toimikunta, johon Leo myös ansioidensa perusteella nimettiin. Eikä mennyt aikaakaan, kun Leo tuumasi järjestelyjen toimivan ketterämmin ilman liikaa byrokratiaa: hän oli jatkossa itse se toimikunta! Niinpä hänet tunnettiin nimellä ”Mr Leiripäivät” vuosien ajan. Hän oli linkkinä Suomen Ladun ja latuyhdistysten välillä, arvioi suunniteltuja leiripaikkoja sekä yhdistysten voimavaroja. Parhaimmillaan leiripäivillä oli noin 3000 osallistujaa. Aikojen kuluessa, ehkä muiden kesäaktiviteettien yleistyessä ja jäsenten elintason kasvaessa, telttamajoitus ja leiriolosuhteet eivät enää houkutelleet latulaisia. Toki sellainenkin sanonta jäi elämään, että leiripäivät loppuivat, kun Leksa lopetti. Tätä Leo ei kuitenkaan itse allekirjoita.

Leiripäivien aikaan tapahtumassa mukana oli kutsuttuina myös arvovieraita, joista varsinkin muutamat jäivät positiivisina tapaamisina mieleen. Entinen ”huutolaispoika” arvostaa näitä kohtaamisia, joissa merkkihenkilöt suhtautuivat häneen kuin vertaiseensa.

Sulka-projekti, Suomen liikunta-alueiden kartoitus, oli myös sellainen haaste, joka vei Leon eri puolelle Suomea. Tässä tehtävässä oli paljon etua siitä, että hänellä oli paljon tuttuja eri kuntien liikuntatoimessa. Tuolloin tuli esiin liikuntapaikkojen opasteissa olevan usein puutteita. Usein kunnassa tuumittiin, että kaikkihan nämä meidän reittimme tuntevat. Varsinkin nykyisin, kun liikutaan paljon eri kohteisiin, ulkopaikkakunnan ihmiset tykkäävät hyvistä opasteista ja närkästyvät huonoista. Leo kävi useilla paikkakunnilla myöhemmin jopa tarkistamassa, oliko opastusta parannettu.

Ladun vapaaehtoisten tehtävien lomassa Leo on ollut todella menestynyt veteraaniurheilija. Kuulantyöntö on ollut paras laji. Leon kodin seinillä ja hyllyillä on lukuisia mitaleita, pokaaleja sekä muistoja monilta kisamatkoilta eri puolilta maailmaa. Osan hän on lahjoittanut lapsilleen ja lapsenlapsille. Seinillä on n. 160 mitalia, maailman ja Euroopan mestaruuksia. Toki menestystä on tullut Suomessakin kovasti.

Vaikkei Leo ole syntynyt hopealusikka suussa, ahkeruus ja sinnikkyys ovat tuoneet menestystä työssä ja harrastuksissa. Hienoja ihmissuhteita ja kohtaamisia ihmisten kanssa, ovat he sitten valtion päämies, muu herra tahi harrastuskaveri. Kaikki ovat suhtautuneet Leoon tasavertaisena harrastustoverina. Hopealusikoitakin on kertynyt pari isoa kulhollista, vaikka osa niistä on jaettu jälkipolville.

VETARAANIURHEILIJAN MITALISAALIS ON MAHTAVA.

TUIJA JA URPO MAJAN TULIPAIKALLA. VASTARANNALLA NÄKYY HEIDÄN KESÄMÖKKI.

Majan vastarannalla ja Majalla

TEKSTI: TUIJA MINKKILÄ
KUVA: MAURI PITKÄNEN

Kun 40 vuotta sitten aloimme viettämään kesiämme Ladun Majan vastarannalla, oli Jyväskylän Latu ry 40-vuotias. Ladun Maja oli nykyisessä asussaan ollut reilu 10 vuotta. Olemme siitä asti joka talvi käyneet Ladun Majalla eri kokoonpanoin, niin pulkkamäessä, hiihtämässä, pilkkikilpailussa, luistelemassa, muumihiihtokoulussa ja aina retken kohokohtana Majan munkit, mehut, makkarat ja takkatuli. Riitti, kun oli markkoja taskussa, myöhemmin euroja ja nykyisin kelpaa niin pankkikortit kuin puhelinkin maksuvälineenä. Ja ei käynyt mielessäkään, kuka tämän kaiken mukavuuden takana oli. No sehän oli ja on se TALKOOLAINEN, joka kaikesta huolehtii. Mikäli tarve oli soittaa jollekin, niin ei muuta kuin soutaen Ladun Majalle ja ulkoseinältä löytyi yleisöpuhelin.

Luontohavaintoina olemme huomanneet, että 40 vuotta sitten alueella oli paljon kanalintuja, metsoja ja teeriä. Niitä ei enää ole, mutta tilalle olemme saaneet joutsenpariskunnan ja telkät kuikkien seuraksi, mustarastaat, tikat, palokärjet ja jopa harmaahaikara on käynyt vierailulla Kolmisoppisellamme. Olemme tavanneet niin hirviä, metsäkauriita, pöllöjä kuin oraviakin juoksentelemassa lähipuissa.

1980-luvulla muutamana vuotena Jyväskylän kaupunki istutti Kolmisoppiseen virkistyskalastukseen lohia, mutta pääasiassa Ladun Maja miellettiin hiihtäjien virkistyspaikaksi. Viime vuosina Jyväskylän Latu ry:n ja Jyväskylän kaupungin yhteistyö Ladun Majan ulkoilualueen kehityksessä on ollut loistavaa. Jo heinittynyt uimaranta on kunnostettu ja hiihtoladut saavat jatkuvasti kehuja kunnostaan. Polut/ ladut ovat saaneet loistavan valaistuksen ja ulkomaalaustaidetta satuhahmoin. Unohtamatta laavua, jossa aina odottaa kuivat puut tulentekijää. Ladun Maja ympäristöineen on nykyisin mitä hienoin ympärivuotinen ulkoilualue niin vauvalle kuin vaarillekin. Kuvassa mökkimme vastarannalla, Majan suunnasta nähtynä.

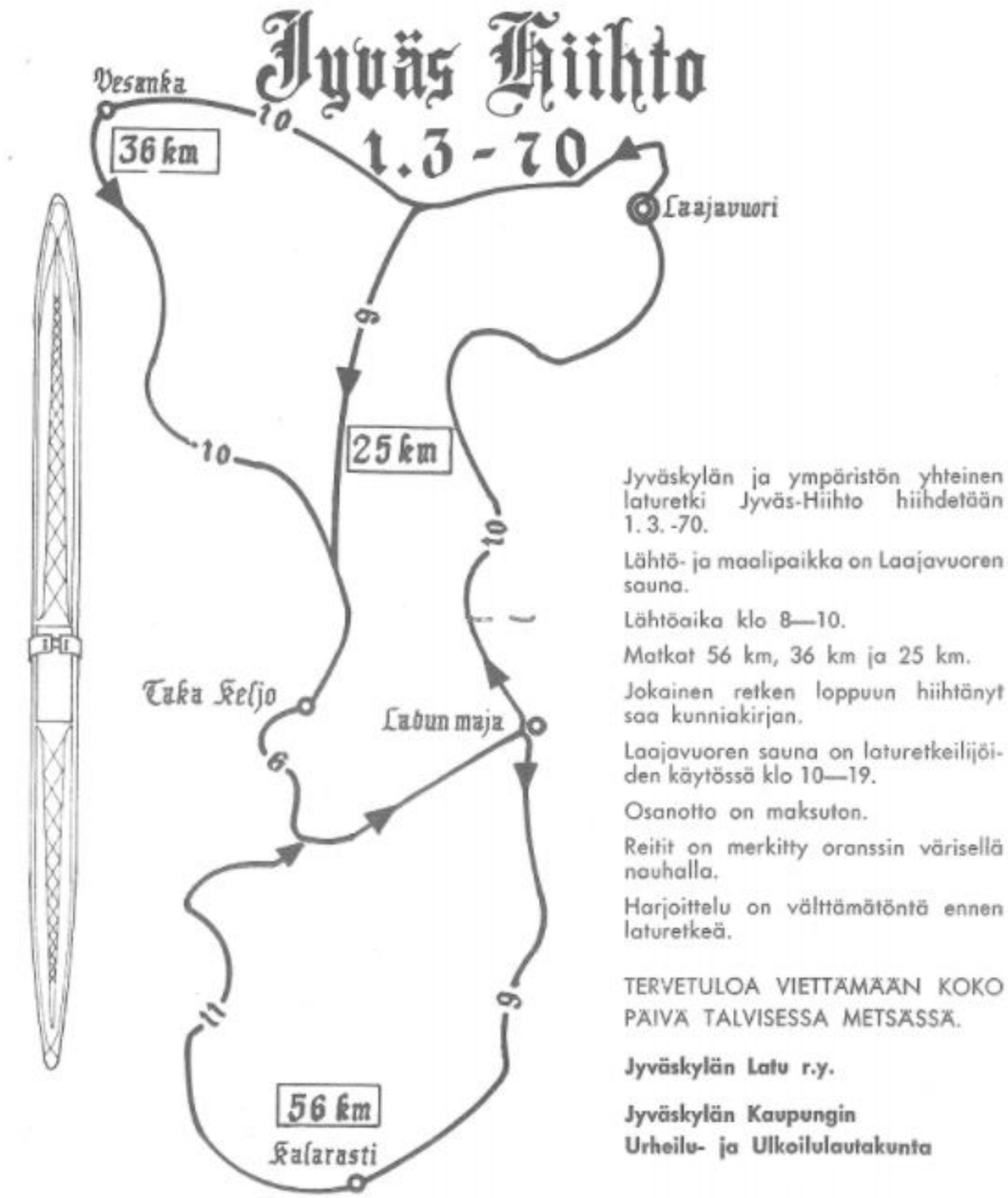

REITTIKARTTA 50 VUODEN TAKAA. SILLOIN OLI NYKYISTÄ PIDEMMÄT REITTIVAIHTOEHDOT, KAIKKI HIIHTÄMÄLLÄ TEHTYJÄ METSÄLATUJA.

RAIMO KOIVISTOINEN, MATTI VARESMAA, MARJUT HILSKA JA AIMO KIRJAVAINEN. MATTI ON PITKÄAIKAINEN YHDISTYKSEMME ENTINEN PUHEENJOHTAJA JA JYVÄSHIIHDON JÄRJESTÄJÄ. KUVASSA HALLITUKSEN JÄSENIÄ MATIN LUONA ONNITTELUKÄYNNILLÄ. MATTI JA JYVÄSKYLÄN LATU, MOLEMMAT TÄYTTIVÄT 80 VUOTTA!

Jyväshiihdon tarinaa

TEKSTI: MATTI VARESMAA
KUVA: MAURI PITKÄNEN

On pakko aloittaa juttu 1930-luvulta, kun Suomen Latua oltiin perustamassa 1938. Suomen Hiihtoliitto Tahko Pihkalan johdolla vastusti koko ajatusta ankarasti. Suomen Latu koettiin Hiihtoliiton kilpailijana. Yhteisymmärrykseen päästiin, kun sovittiin, että Hiihtoliitto hiihtää numerolappu rinnassa ja Suomen Latu ilman. Tahkon ideoimana tuli 1950-luvulla suosittu kansanhiihto ja siinä maaotteluita Ruotsin ja Norjan kanssa. Muistan, kun koulupoikana piti isäni kanssa hiihtää joka sunnuntai Palokan hiihtomajalle ja panna nimi kirjaan. Tästä vähitellen kehittyi eri puolille maata hiihtokansan yleisötapahtuma, laturetket.

Keski-Suomessa alussa oli Paavon hiihto Saarijärven ja Jyväskylän maastoissa. Lähtöpaikkoina olivat Kankaan mylly, Ampujien maja, Laajavuori ja Ladun Maja. Järjestelyistä vastasi Jyväskylän Latu. 1970-luvulla lähtöpaikoiksi vakiintuivat Ladun Maja ja Laajavuori ja latutapahtuman nimeksi Jyväshiihto. Myös maakuntauraa on käytetty reittipohjana. Alkuvuosina latureitti tehtiin polkemalla. On muuten ollut aikamoinen homma umpihangessa! 1970-luvulla saatiin ensimmäinen moottorikelkka, joka oli Valmetin yksisuksinen prototyyppi. Myöhemmin Latu sai vielä kaksi uutta kelkkaa, joilla ladun teko olikin jo helpompaa.

Tänä vuonna on 65. Jyväshiihto. Se on jouduttu muutaman kerran peruuttamaan lumen puutteen vuoksi. Koko tapahtumassa on tärkeää hyvä yhteistyö kaupungin liikuntapalvelukeskuksen ja Laajavuoren kanssa, mikä onkin pelannut erinomaisesti. Lisäksi Ladun omien talkoolaisten merkitys on ratkaisevaa tapahtuman onnistumiseksi. Osanottajamäärä on vakiintunut alkuvuosien 400–500 sadasta tasolle 250–300. Jyväshiihto vaalii hyvin Tahko Pihkalan perintöä koko kansan liikuntatapahtumana.

HIIHTÄJIÄ MAJALLA 1958.

Ladun Majan monet vaiheet

TEKSTI: MAURI PITKÄNEN
KUVAT: KANSALLISARKISTO

Jyväskylän Latu perustettiin vuonna 1941 ja tuon poikkeuksellisen ajan takia yhdistyksen toiminta oli erittäin hiljaista ensimmäiset kymmenen vuotta. Vuonna 1954 saatiin Mustalammen rannalle ensimmäinen maja: Säynätsalon tehtailta saatu Enso Gutzeitin metsäkämppä. Se kuitenkin paloi melkein heti käyttöönoton jälkeen. Mustalampi sijaitsee nykyiseltä Majalta muutama sata metriä kaupungin suuntaan. Mustankorkean jätteenkäsittelykeskuksen liittymän vastapuolelta lähtee pieni tienpätkä. Se tieura menee Mustalammen suuntaan. Siinä lähellä sijaitsee myös kuuluisa jättikuusi ”Rainer”.

Kolmisoppisen rannalle rakennettiin uusi maja 1956 hankasalmelaisen navetan hirsistä ja sauna 1958. Talvikaudella Majaa pidettiin avoinna viikonloppuisin hiihtäjille. Maja koettiin pieneksi ja se päätettiin laajentaa. Ensimmäinen laajennus tehtiin 1961. Seuraava, iso laajennustyö tehtiin talkoilla 1960–1970 lukujen vaihteessa. Yhdistyksen 400 jäsenen joukolle työmäärä oli todella suuri. Vanha, majan edessä ollut sauna purettiin ja uusi rakennettiin hiukan kauemmaksi vuonna 1975, nykyiselle paikalleen. Noihin aikoihin ja sen jälkeenkin Majalle saavuttiin hiihtämällä. Vasta laajennuksen jälkeen perille saatiin aluksi vaatimaton tie ja pieni pysäköintialue. Majan laajennuksen jälkeen toiminta jatkui vakaana eikä radikaaleja muutoksia tehty 1970–2007 välillä.

2010 lukua edellinen yhdistysemme puheenjohtaja Hessu Parviainen muistelee seuraavasti.

Haja-asutusalueiden jätevesiasetusten tiukentuessa havahduimme tarkastelemaan Majan jätevesijärjestelmien ajanmukaisuutta. Niinpä siis ryhdyimme suunnittelemaan uutta. Tähän hankkeeseen liitettiin myös parkkipaikan laajennus ja ekologisuuden parantaminen muutoinkin.

Tuolloinen puheenjohtajamme Reino Pitkänen teki ansiokasta työtä hankkeen vetovastuullisena henkilönä.

Tässä hankkeessa laajennettiin alaparkkipaikkaa noin 40 autopaikan verran ja alueelle siirrettiin myös yhdistyksen lentopallokentät. Majan jätevedet menevät nyt umpisäiliöihin ja huussienkin ”säiliöt” ovat umpinaisia. Ekologisiin investointeihin kuului myös ilmalämpöpumpun hankinta Majalle.

Saatuamme tämän hankkeen kunnialla maaliin alkoikin sitten Majan remontoinnin suunnittelu. Hallituksessa tultiin siihen tulokseen, että voisi olla järkevää samassa yhteydessä myös laajentaa nykyistä Majaa. Todettiin, että silloinen kelkkatalli jäisi laajennuksen alle. Jouduimme suunnittelemaan uutta kalustohallia. Tässä vaiheessa elettiin hankekautta 2016–2020.

Uuteen halliin päätettiin laittaa tilat myös suksihuollolle ja hivenen erillistä varastotilaa.

Suunnitelmista tuli puhe jossakin yhteydessä myös kaupungin liikuntatoimen Kari ”Kaapro” Häkkisen kanssa. Kaapro tähän totesi, että kaupunki tarvitsisi alueelle hallin latukoneelle ja voisimmekohan me sen tuohon rakennusprojektiin mahduttaa. Kaupunki tulisi sitten vuokralle latukonehalliin.

Aikamme asioita veivattiin ja niistä keskusteltiin myös JyväsRiihen kanssa, joka on osaltaan

MITTAVIEN LAAJENNUSTALKOIDEN JÄLKEEN 1969-1970 MAJALLA PYSTYTTIIN PITÄMÄÄN HARJANNOSTAJAISET.

MAJA OLI NÄIN PIENI 60-LUVUN LOPPUUN SAAKKA.

ollut mahdollistamassa hankkeita. Saatuamme JyväsRiiheltä vihreää valoa rahoituksen järjestymiseen pääsimmekin sitten tositoimiin keväällä 2017. Rakentamisen osalta valmista tuli vuoden 2018 viimeisinä päivinä, jolloin oli lopputarkastus ja rakennus todettiin valmiiksi ja otettiin käyttöön.

Nyt onkin sitten aika tarkastella uudestaan noita suunnitelmia Majan remontin ja laajennuksen osalta. Siinä on vielä paljon töitä, ennen kuin lopulliset suunnitelmat ja varsinkin Majan osalta työt päästään alkamaan. Kummankin toteutetun hankkeen kustannukset ovat menneet 130.000–150.000 euroon. JyväsRiihi ry tuki hanketta huomattavasti ja sen välittämä taloudellinen hankeraha mahdollisti noiden projektien toteutuksen. Ja tietysti suunnaton vapaaehtoisten tekemä talkootyön määrä.

Kolmisoppisen rannalla ollut ”poliisien maja” oli ollut käyttämättömänä pidemmän aikaa. Latu sai sen vuokratuksi vuonna 2015. Soppimajasta on tässä lehdessä erillinen tarina.

Vuosien 2019–2020 aikana Jyväskylän kaupunki on panostanut hyvin paljon alueen käytettävyyden parantamiseksi. Pikkukakkonen ja Keljonkankaan latu on valaistu. Pikkukakkonen on saanut lisää viihtyisyyttä värivaloista ja reitin varteen taiteilijan tekemistä satuhahmoista. Hahmot on maalattu kiviin. Reitin esteettömyyttä on parannettu myös asentamalla reitin varteen penkkejä. Uusi laavu Kolmisoppisen pohjukassa on esteettömästi saavutettavissa kesäisin. Jyväskylän Latu huolehtii laavun puuhuollosta toimittamalla sinne säännöllisesti kaupungin järjestämiä polttopuita. Vuoden 2020 aikana kaupunki on laajentanut Majan pysäköintialueita ja kunnostanut alueella käytettyjä maastopyöräreittejä. Alueen tulevaisuudesta on tässä lehdessä Jyväskylän kaupungin maisema-arkkitehti Mervi Vallinkosken kirjoittama erillinen artikkeli.

Jyväskylän Ladun lasten hiihtokoulu

TEKSTI: ANNELI MÖRÄ-LEINO
KUVAT: LADUN ARKISTO

Jyväskylän Ladussa alkoi lasten hiihtokoulutoiminta jo vuonna 1958, jolloin pidettiin ensimmäinen ohjaajakoulutus. Kurssin johtajana toimi tuolloin Helka Ristolainen, joka oli aikanaan urheilun järjestöelämässä monella tavalla aktiivinen ja toimi erityisesti naisten hiihdon hyväksi niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Alkuvaiheessa hiihtokouluja järjestettiin yliopiston alueella Moirislammen lähellä sekä Variskukkulalla, joka on Vehkalammen kuplahallin tienoilla. Hiihtokoulun opettajina toimivat 1960-luvun alussa mm. Liisa ja Leo Saarinen, josta vuosien varrella tuli varsinainen Jyväskylän Ladun monitoimimies.

1970-luvulla hiihtokoulutoiminnassa oli jonkin verran katkoksia, mutta koulua alettiin järjestää säännöllisesti vuodesta 1979, jolloin Suomen Ladulla oli hiihtomaisterikampanja. 1970-80 -luvun taitteessa opettajina olivat mm. Arto ja Leena Honkonen (nyk. Ruhanen) sekä Anu Pohjola. EevaLiisa Koistinen muisteli, että Timo Valtonen totesi Jyväskylän Ladun puheenjohtajaksi tuolloin tullessaan, että yksi tärkeimmistä Ladun toimintamuodoista olivat nimenomaan lasten hiihtokoulut.

1980-luvulla hiihtokoulun rehtorina toimi Roope Nieminen. Roopen aikana välineet olivat hieman erilaiset kuin 2020-luvulla. Roope kirjoitti suksista seuraavaa: ”Monet lasten vanhemmat uskovat yhä, että entisajan hirvenhiihtäjien käyttämät nahkaiset mäystinlenkit ovat

VUONNA 1990 LUNTA OLI NIIN VÄHÄN, ETTÄ HIIHTÄJIÄ KUSKATTIIN HIIHTÄMÄÄN MOOTTORIKELKALLA KOLMISOPPISEN TAAKSE PELTOSAROILLE.

HARJOITUSTEN EDELLÄ KUUNNELTIIN OHJEITA INNOKKAASTI.

paras ja vaaraton sidemalli lapselle. Tarvitaan kuitenkin keskimääräistä huomattavasti parempi hiihtotaito, jotta mäystimillä kykenisi hiihtämään edes tasaisella puhumattakaan mäestä tai pienistä töyssyistä. Paras sidemalli lapselle on yksinkertainen kevytmetallista valmistettu kärkiside, jonka lapsi osaa itse kiinnittää monoihinsa…" Roope toteaa lisäksi seuraavaa: "Sopivat ja tarkoituksenmukaiset välineet auttavat lasta omaksumaan hiihdon aakkoset. Oppiessaan hallitsemaan suksensa vaikeassakin tilanteessa lapsi saa hiihtämisestä iloa ja nautintoa. Näin hän oppii pitämään hiihdosta sen eri muodoissa ja sen kautta rakastamaan talvista luontoa, jonka lumiset rinteet ja vaarat houkuttelevat jatkuvasti harrastamaan hiihtoa." Tämä pitää yhä paikkansa.

Roopen aikaan hiihtokoulun ohjaajana toimi Annikki Varstala, joka veti myös kursseja tuleville hiihtokoulun ohjaajille. Yksi Annikki Varstalan kursseille osallistuneista oli EevaLiisa Koistinen, joka vastasi hiihtokoulusta 1980-luvun puolen välin kieppeillä. EevaLiisan aikana hiihtokoululaisille alettiin järjestää hiihtokoulun lisäksi syksyisin retkipäivä ja hiihtokoulua kehitettiin muutenkin monin tavoin. EevaLiisa kertoi, kuinka 1980-luvun loppupuolella hiihtokouluun tehtiin Muumipeikon asu. Näin yksinkertaisesti se kävi: Toivarin Manu makasi lattialla, hänestä piirrettiin kaavat ja EevaLiisa ompeli puvun. Muumipeikkohahmon käyttöä ei säädelty vielä tuohon aikaan niin tarkkaan kuin nykyään, jolloin standardinmukainen muumihahmo on tilattava Suomen Ladulta. Muumipeikkoa kutsuttiin tuolloin myös Hipoksi ja muumihahmon sisällä on vuosien varrella ollut moni henkilö – mm. pitkään latuja kunnostanut Esko Hyytiäinen.

Myös Kirsti Kettunen osallistui Annikki Varstalan hiihtokouluohjaajakurssille. Kirsti siirtyi hiihtokoulun vetovastuuseen 1980-luvun lopulla EevaLiisan jälkeen. Kirstin rehtorikaudella eli 1990-luvulla hiihtokoulua alettiin toteuttaa yhä enemmän leikkien avulla norjalaisen Asbjörn Flemmenin ajatusten mukaisesti. Flemmen vieraili Jyväskylässä 1992. Hiihtokoulua varten rakennettiin houkutteleva hiihtomaa, jossa lapset oppivat kuin huomaamatta suksien hallintaa ja hiihtotekniikkaa hauskojen leikkien ja seikkailujen avulla. Tällöin luovuttiin päätöspäivän tutkintoladusta, jota pikkuhiihtäjät kiersivät numerot rinnassaan. Flemmenin hiihtokoulussa ei haluttu seisoskella ja odotella vaan pysyä liikkeessä ja lämpimänä.

Aktiivisina sekä Suomen Ladun että Jyväskylän Ladun hiihtokoulun kehittäjinä toimivat Kaija Wennström ja Riitta Vuorinen. Riitta ja Kaija kouluttivat vuosia Suomen Ladun eri järjestöjen hiihdonopettajia. Riitta oli innostunut hiihdosta ja työskenteli Jyväskylän yliopiston varhaiskasvatuksen laitoksella 1970-luvun lopusta lähtien. Hänen iso opiskelijajoukkonsa oli mukana kymmeniä vuosia Jyväskylän Ladun hiihtokoulun suunnittelussa ja toteuttamisessa. Riitta ideoi hiihtomaata ja kehitti hiihtokoulua varten monenlaisia leikkejä innostuttuaan Flemmenin ajatuksista. Myös tänä vuonna Riitta on ollut suunnittelemassa Jyväskylän Ladun hiihtomaata.

Kirsti Kettunen toimi hiihtokoulun rehtorina aina vuoteen 2005. Hänen aikanaan koettiin ensimmäisen kerran talvia, jolloin lunta oli helmikuussa joskus äärettömän vähän ja hiihtokoululaiset jouduttiin viemään kelkan perässä ahkiolla järven päässä sijaitseville sarkapelloille, jotka eivät vielä tuolloin olleet kasvaneet umpeen.

Kirstin jälkeen hiihtokoulusta ovat vastanneet useat eri henkilöt. Välillä hiihtokoulu jäi toteuttamattakin vetäjien tai lumen puutteessa. Moni vastuuhenkilö toimi ensin muutamia vuosia ohjaajana ja siirtyi sitten vastaamaan koko hiihtokoulusta. Vastuuhenkilöitä löytyi paljon mm Vuorisen Riitan opiskelijoista, joista osa innostui opiskeluihinsa liittyvän hiihtokouluharjoittelun jälkeen tulemaan vakituiseksi ohjaajaksi ja sitten vastaamaan koko tapahtumasta. Ohjaajan "uran" kautta vastuuhenkilöinä olivat mm. Annu Jylhä, Lotta Taipalinen (o.s. Kotamäki) ja Marjo Salovaara.

Minä (Anneli) toimin hiihtokoulun ohjaajana vuosina 1990–2000. Liityin ohjaajaporukkaan sen jälkeen, kun esikoisemme osallistui hiihtokouluun vuonna 1989. Vieläkin muistan, kuinka huimasti esikoisen hiihtotaidot karttuivat kurssilla, joka tuohon aikaan oli kahtena viikonloppuna. Oli kiva lähteä mukaan innostavaan toimintaan. Ohjaajavuosista jäi niin hyvä mieli, että eläkkeelle jäätyäni päätin taas palata hiihtokoulutouhuihin mukaan ja toimin nyt tänä vuonna ensimmäistä kertaa hiihtokoulun vastuuhenkilönä.

Vuonna 2012 Suomen Ladun Muumien hiihtokoulu uudistui niin ilmeeltään kuin sisällöltäänkin. Uusia muumihahmoja tuli mukaan toimintaan, lasten ryhmäjaot, ohjaajakurssit ja materiaalit uudistuivat.

Hiihto on laji, jota voi harrastaa yksin tai yhdessä kumppanin/koko perheen kanssa. Se on laji, joka yhdistää sukupolvia ja jossa pääsee nauttimaan Suomen upeasta luonnosta. Hiihdossa mieli ja sielu lepäävät ja kunto nousee. Oma hiihtokipinäni syttyi 5-vuotiaana Kuopiossa Valkeisenlammen jäällä ja kipinä on säilynyt koko elämäni. Toivon, että mahdollisimman moni lapsi saa minun tavoin hiihdosta koko elämänsä mittaisen harrastuksen ja samalla toivon, että moni aikuinen löytää hiihdon uudestaan.

Juttua varten on haastateltu seuraavia:
Kirsti Kettunen
EevaLiisa Koistinen
Anu Pohjola
Leo Saarinen
Leena Ruhanen (ent. Honkonen)
Lotta Taipalinen
Riitta Vuorinen
Kaija Wennström
Lisäksi materiaalia on saatu Roope Niemiseltä

MÄENLASKUA HARJOITELLAAN UIMARANNAN RINTEESSÄ.

Jyväskylän Latu vuonna 2051

TEKSTI: EKI KARLSSON, VISIONÄÄRI, TOIMINNANJOHTAJA, SUOMEN LATU
KUVAT: EKI KARLSSONIN KOTIALBUMI

Sain mielenkiintoisen pyynnön Jyväskylän Ladulta miettiä sitä, millainen on Jyväskylän Latu 30 vuoden päästä. Mikä on muuttunut ja mikä on pysynyt samana? Tässä näkemykseni toiminnasta vuonna 2051.

Jäsenyhdistyksen 110-vuotisjuhliin osallistui ennätysmäärä osallistujia, sillä yhdistys kokeili ensimmäistä kertaa kolmiulotteista “Be Present” -sovellusta, jossa osallistujat näkivät toisensa virtuaalisilmälasien välityksellä, jos eivät päässeet fyysisesti juhliin paikalle.

Jyväskylän Ladussa vapaaehtoisuus kukoistaa. Kausittain järjestettävien yhteisten retkien ja ulkoiluhetkien lisäksi yhdistys järjestää vuosittain muutaman suuremman tapahtuman, joihin kuhunkin osallistuu pari tuhatta innokasta ulkoilijaa ja yli sata “yhden paikan ja yhden hetken” -vapaaehtoista. Nämä tapahtumat ovat osa Suomen Ladun jäsenyhdistyksien kanssa järjestettäviä, laajasti eri medioissa viestitettyjä, valtakunnallisia tapahtumia. Ylivoimaisesti suosituin tapahtuma tänä vuonna oli perheille suunnattu Laajavuoren Pulkkamäkirieha.

Yhdistyksen jäsenmäärän kaksinkertaistuessa 30 vuodessa, yhdistyksellä on ollut mahdollisuus palkata ensimmäinen vakituinen työntekijä. Hän on tehnyt suunnitelman eri vapaaehtoistehtävien tarpeesta, vapaaehtoisten rekrytoimisesta ja perehdyttämisestä sekä tukemisesta. Jyväskylän Latu toimii valtakunnallisesti esimerkillisenä yhdistyksenä, jossa on myös huomioitu vapaaehtoisten kiittäminen, arviointi sekä koko prosessin edelleen kehittäminen. Yli puolet vapaaehtoisten rekrytoinneista tapahtuu kansallisen sähköisen vapaaehtoistoiminnan hakualustan kautta.

Jyväskylän Ladun majat Kolmisoppisen rannalla toimivat yhdistyksen toiminnan sydämenä antaen hyvän tukikohdan niin yhdistystoiminnan kuin perinteisten ja uusien ulkoilumuotojen järjestämiseen.

Hyvä yhteistyö Suomen Ladun kanssa jatkuu ja erityisesti yli 30-vuotinen yhteistyö Akumajan ylläpidosta on toiminut erinomaisesti. Jyväskylän Ladulla on pitkä jonotuslista siitä, kuka saa lähteä Akumajan huoltoviikoille, ja samalla päästä nauttimaan aidosta Lapista.

Ulkoilun tarve on kasvanut vapaa-ajan ja luontoliikkumisen kiinnostuksen lisääntyessä. Lisäksi 30 vuotta sitten jyllännyt Korona-niminen pandemia muistuttaa edelleen luonnon virkistyskäytön merkityksestä ihmisten hyvinvoinnille.

Yhdistys otti tavoitteekseen 30 vuotta sitten ohjaajien määrän ja laadun kasvattamisen ja työ on tuottanut tulosta: aktiivisia ohjaajia yhdistyksessä eri toimintamuodoissa on yli 100, ja 30 uutta ohjaajaa koulutetaan vuosittain. Yhteistyökumppanina ohjaajien koulutuksessa toimii liikuntatieteellinen tiedekunta: opiskelijoiden saama koulutus ja ohjaaminen yhdistyksessä lasketaan opintosuorituksiksi. Suomen Latu on mukana tukemassa toimintaa, sillä samalla liikunnan opiskelijoiden lähtiessä töiden perään ympäri Suomea, myös latutoiminta liikunnan ammattilaisten välityksellä leviää koko valtakuntaan.

Ilmastonmuutoksen seurauksena Jyväskylän seudun lumipeiteaika on lyhentynyt muuttaen paikallisten ulkoilutottumuksia: hiihtokausi on lyhentynyt ja useina vuosina lumipeite ei ole riittänyt edes latujen tekoa ja hiihtämistä varten. Talviaikaan hiihtämisen sijaan on käyty retkeilemässä ja ajamassa maastopyörillä, pulkkamäessä varmalumisessa Laajavuoressa, lumipalloilemassa Ladun Majalla sekä retkiluistelemassa Tuomiojärvellä ja Jyväsjärvellä.

Kesälajeista erityisesti retkeily on ehdoton ykköslaji. Jyväskylän Latu järjestää vuosittain viisi matkaa sähköjunalla ja -bussilla eri kansallispuistoihin eri puolille Suomea. Tavoitteena on, että 10 vuodessa kaikki Suomen 50 kansallispuistoa on vierailtu. Näitä vaelluksia ja retkiä varten yhdistyksessä koulutetaan lähes viikoittain uusia retkeilystä kiinnostuneita ulkoilijoita. Aikuisten osalta erityisesti retkeily-, suunnistus-, sienestys- ja melontakoulut ovat suosittuja.

Kesien hellejaksojen yleistyessä ja pidentyessä Tuomiojärven veden lämpötilat ovat nousseet jopa 30°C:seen, mikä on houkuttanut ulkoilijoita enemmän vesille ja keksimään uusia tapoja liikkua veden päällä ja alla. Uusin villitys on Suomen Ladun kehittelemä Siipiratas-niminen vesipyörä, joka mahdollistaa pyöräilyn veden päällä isojen ja leveiden kelluttavien renkaitten avulla. Luonnonvesien laatu on onneksi parantunut, sillä 20 vuotta sitten vesiliikuntaa häirinnyt sinilevä saadaan onneksi nykyään kerättyä pois.

Perheliikunnasta on tullut yhdistyksen yksi suosituimmista toimintamuodoista. Perheet, jotka haluavat lapsilleen vastapainoa suorituskeskeisen urheiluseuratoiminnalle, tulevat lastensa kanssa ulkoilemaan yhdessä.

Jäsenet ovat kiinnostuneet luonnon tuottamasta hyvinvoinnista ja rauhoittavasta vaikutuksesta. Yhdistyksen järjestämät Metsämielikurssit ovat täynnä.

Yhdistyksen ja Suomen Ladun viestintä tapahtuu suureksi osaksi videoilla oman laitteiston välittämänä. Ulkoilusta kiinnostuneet jyväskyläläiset ovat valinneet etukäteen itseänsä kiinnostavat aiheet yhdistyksen toiminnasta ja ne on jouhevasti sulautettu jäsenen valitsemaan muuhun uutisvirtaan. Paperisesta jäsenlehdestä luovuttiin vaiheittain heti yhdistyksen 80-vuotisjuhlien jälkeen, kun alettiin systemaattisesti keräämään jäsenten sähköpostiosoitteita 2020-luvulla alkaneen kestävän kehityksen hengen mukaisesti.

Eri ulkoilupaikoista ja -muodoista jäsenet saavat lisätietoa valtakunnallisen ulkoilu.fi-palvelun kautta. Jyväskylän Ladun vapaaehtoiset tuottavat palveluun uutta ja päivittävät vanhoja tietoja paikallisesta ulkoilusta ja siihen liittyvistä olosuhteista.

Yhdistys on jatkanut erinomaista ulkoiluolosuhteiden ylläpitoa ja vaikuttamistyötä yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa. Tämä työ palkittiin jo vuonna 2035, sillä Jyväskylän kaupunki valittiin maailman luontoliikuntapääkaupungiksi. Tämä oli luonteva jatke aikaisemmin perustetulle ulkoiluun keskittyvälle Jyväskylän kansalliselle kaupunkipuistolle.

Jyväskylän Latu on kuuluisa yhteisöllisyydestään, joka on syntynyt yhteisillä talkoilla, liikuntahetkillä ja -retkillä. Toiminnassa tuoksuu hiki, kuuluu nauru, näkyy ystävyys, ja tuntuu siltä, että tämä on meidän yhteinen juttu. Se synnyttää ihania ikimuistoja.

Laduntekijöiden viimeiset kelkkamohikaanit

TEKSTI: JORMA KETTUNEN
KUVA: LADUN ARKISTO

Aloitin Jyväskylän Ladun kelkkakuskina vuonna 1993 ja pestiä kesti aina vuoteen 2011. Ladunteon poppamies Esko Hyytiäinen oli tätä ennen toiminut alalla jo kymmenkunta vuotta kumppaninaan ainakin Reino Hämäläinen. Aiemmin ladut tehtiin latupartoiden toimesta hiihtämällä, tamppaamalla ja käyttämällä lumityövälineitä. Käytössä oli toki 1970-luvun puolivälissä yhdistykselle hankittu yksisuksinen Terhi moottorikelkka, Valmetin Jyskän tehtaan valmistama. Meillä työvälineinä oli 2 kpl Lynxin 2-tahtisia työkelkkoja sekä painava lana ja latuhöylä. Lanalla etummaisena ajava kelkka tasoitti latuuraa ja jälkimmäisenä ajava, eli minä, tein latua.

Viikonloppumme alkoi lauantaiaamuisin anivarhain Eskon pihasta Malikantieltä, jossa kelkat olivat asemissaan. Sieltä ajettiin pätkä katua ja metsäpolkua varikolle ison kuusen juurelle, jossa lana ja latuhöylä olivat huilaamassa. Killeriltä tuleva latu-ura kulki varikon vierestä Majan kympille ja siitä lähtien ajettiin tarpeen mukaan koko latuverkosto. Reittejä oli 90-luvulla pikkukakkonen, Majan kakkonen, viitonen, kymppi ja kakskymppinen sekä yhdysladut Keljonkankaalle, Myllyjärvelle, Ylämyllyjärvelle ja Hanhiperän kautta Killerille, josta Könkkölän kautta takaisin varikolle. Tällöin deluxe-jälkeä (useinmiten) tuli noin 60 km. Vuosittain kunnostettavana olivat myös lasten hiihtokoulualueet ja satunnaiset tilaustyöt esim. kouluille ja asukasyhdistyksille. Vaativimpia paikkoja latujen ajossa olivat Myllyjärven reitillä Mustalammen erittäin vino rinne, kakskymppisellä peltojen laitamat, joihin tuiskulumi kerääntyi pahimpana paikkana Tuomiston peltonotkelma ja Ruokepuoliselta lähtien nousu Taipaleen mäelle ja siitä hurja lasku Kolmisoppiselle sekä Hanhiperän reitillä n. 150 m pitkä vino rinne. Tämä rinne ja muut pahimmat paikat ajettiin siten, että etummainen ajoi ensin ja jäi odottamaan jäljempänä tulevaa. Näin siksi, että ei oltaisi ongelmissa yhtä aikaa.

2003 vuoden lopussa yhdistykselle vaihdettiin uudet 4-tahtiset Lynx työkelkat ja näin hiihtäjienkin hengitystä haitanneista 2-tahtisista hajupommeista päästiin eroon. Tuolloin yhdistyksellä oli sopimus Muuramen ja Korpilahden kuntien kanssa maakuntauran koneellisesta kunnossapidosta välillä Ladun Maja - Hangasjärvi tammikuun alusta 10 viikon ajalle. Ajokilometrit nousivat tällöin noin 20 km suuntaansa. Ajoon jouduimme lähtemään jo perjantai-iltana töiden jälkeen oli keli mikä tahansa. Erään kerran lähtiessä oli pakkasta -17 astetta ja palattaessa Eskon pihaan lähelle -30.

Kuntien rahoituksen ehtyessä muutaman vuoden jälkeen ajamiset Hangasjärvelle jäivät. Näihin aikoihin tarve luisteluhiihtourista kasvoi ja kaupungin liikuntatoimi ryhtyi ylläpitämään uraa Keljonkankaalta majalle ja aina Kotalammelle asti. Myös ratahallinnon kielto junaratojen ylityksistä välillä Hanhiperä - Killeri - Könkkölä vähensi majan latujen km-määrää. Nykyisinhän latujen kunnossapito on entistä enemmän siirtynyt kaupungin harteille.

Työ oli fyysisesti raskasta, mutta sitä helpotti ahkerien talkoosotureiden suorittama latupohjien raivaaminen, siltojen teko sekä ennen kaikkea lumittaminen alkukaudesta. Raskaudesta huolimatta latujen ajo oli myös palkitsevaa hiihtäjiltä tulleen kiitoksen ja positiivisten palautteiden ansiosta.

AHKERAT KELKKAMIEHET, JORMA KETTUNEN JA ESKO HYYTIÄINEN TULLEET TAUOLLE AAMUN RASKAALTA LENKILTÄ.

Latuverkoston historiaa

TEKSTI: RAIMO KOIVISTOINEN

Vuonna 1956 järjestetty Paavon hiihto aloitti laturetket. Nimeksi muutettiin Jyväs-Latu vuonna 1961 ja samalla laturetken matka lyheni. Nyt tapahtuma tunnetaan Jyväshiihtona.

Jyväskylän Ladulla oli aikoinaan keskeinen rooli latujen teossa. Pitkiä latuja tehtiin aluksi paljon. Sittemmin ne ovat vähentyneet. Nykyisinkin yhdistyksellä on tärkeä rooli metsälatujen teossa perinteisen tyylin hiihtoa varten, mutta kaupunki on ottanut yhä merkittävämmän aseman latujen teossa. Se on rakentanut leveitä reittejä, joilla voidaan hiihtää sekä perinteisellä tyylillä että luistellen. Latuja on myös yhä enemmän valaistu. Jyväskylän Latu anoi valaistua latua kaupungilta ensimmäisen kerran 21.1.1969.

Ladut tehtiin pitkään hiihtämällä monimiehisen latupartion voimin. Ensimmäisen moottorikelkan yhdistys sai syksyllä 1976. Vuosina 2016 ja 2018 hankittiin kaksi mönkijää vetämään lanoja ja latuhöyliä. Samalla myytiin v. 2004 hankitut kaksi moottorikelkkaa. Mönkijöitten myötä latujen tekeminen helpottui. Ei ole tarvinnut enää kaivaa hangesta kaatunutta moottorikelkkaa. Latujen laatu on myös parantunut.

1970-luvun puolivälissä avattiin ns. Maakuntaura Jämsän ja Viitasaaren välille. Hiihtoreitin oheen rakennettiin sen käyttöä palvelevia rakennuksia ja rakenteita kuten laavuja. Jyväskylä Latu osallistui reitin kunnossapitämiseen Ladun Majan ja Koskenpäällä sijaitsevan Hotelli Monreposin välisellä osuudella. Maakuntauralla järjestettiin useita monipäiväisiä vaelluksia yöpymisineen. Suomen Latu täytti 40 vuotta 28.1.1978. Sen kunniaksi järjestettiin Helsinki-Utsjoki - hiihto. Maakuntauramme oli osa sen reittiä. Maakuntauran hoitamisen kustannukset olivat kuntien vastuulla. Ne olivat siihen haluttomia, ja se on ainakin yksi merkittävä syy maakuntauran kuihtumiseen ja lakkaamiseen vuosisadan vaihteen tienoilla. Osansa voi olla myös luisteluhiihdon syntymisellä.

Luisteluhiihto on mullistanut hiihtoa. V-tyyli tuli hiihtoon samoihin aikoihin 1980-luvun puolivälissä kuin mäkihyppyyn. Luistelutyyli on vähentänyt perinteisen tyylin käyttöä ja tehnyt leveiden rakennettujen baanojen rakentamisen välttämättömäksi. Samalla kiinnostus perinteisten metsälatujen tekemiseen on vähentynyt. Jyväskylän Latu on kuitenkin pysynyt vanhoilla linjoillaan ja tarjoaa edelleen perinteiseen latuhiihtoon sopivia reittejä rauhallisen metsän siimeksessä. Niillä on myös innokas käyttäjäkuntansa. Monet kiertävät esim. Majan kaksikymppisen useita kertoja talven aikana.

Yhdistyksemme latuverkosto on kokenut aikojen kuluessa paljon muutoksia. Latureittejä on perustettu, muutettu tai lakkautettu suurin määrin useista eri syistä. Esimerkkinä mainittakoon, että kaksikymppistämme on vuodesta 2014 lukien siirretty uusille linjauksille noin 6,5 kilometrin matkalla. Kaupungin uusin valtaus on latureitin jatkaminen Soidenlammen lenkiltä Hanhiperän suuntaan lähtevän puolen kilometrin pituisen piston päästä Mustalammen ladulle. Näin on saatu syntymään Majalta takaisin Majalle laskien noin 10 kilometrin pituinen uusi lenkki. Se kulkee lähellä meidän kymppiämme, joka jäänee pois latukäytöstä.

Edellä mainittu kymppimme ei jää unohduksen helmaan, vaan sillä on pitkällä matkalla käyttöä uutta maastopyöräreittiä varten sulan maan aikana. Meidän hiihtoreittejämme käytetään yleensäkin paljon jalkaisin tai pyörällä kulkemiseen silloin, kun niillä ei hiihdetä. Näin ollen reittien aukipitäminen raivaamalla hyödyttää monenlaisia liikkujia. Jalankulkijoista ei ole ollut mainittavaa haittaa talvisille laduillemme.

Jyväskylän Ladun toiminta on talkootyön varassa. Lisää innokkaita talkoolaisia on kaivattu vuosikymmenten mittaan. Latutoiminnassa on tältä osin hyvä tilanne. Laduntekijöitä on ennätysmäärä.

Lumitilanne vaihtelee vuosittain niin kuin se on aina tehnyt. Paljon puhutaan ilmaston lämpenemisestä, joka ilmeisesti onkin totta. Tätä kirjoittaessani tammikuun puolivälin lähestyessä tilanne näyttää varsin lupaavalta. Kaupunki on saanut latuja kuntoon. Pakkasta on ja lisää lunta on tulossa. Omien latujemmekin teko pääsi juuri alkuun. Hiihtokautta voidaan pitkittää keinolumen käytöllä. Laajavuoressa on vuosikausia tehty ns. ensilumenlatu ennen luonnonlumien satamista. Näkisin realistiseksi vastaavan toiminnan käynnistämisen Majan maastossa lähivuosina. Tapahtuuko näin, se jää nähtäväksi. Majan seutu tulee joka tapauksessa olemaan ympäri vuoden merkittävä ulkoilualue. Asemamme korkealla meren pinnasta koituu talvisin hyödyksemme.

Yhdistyksemme on Suomen Ladun suurimpia jäsenyhdistyksiä. Jäsenmäärämme on yli 3100. Olen ollut Ladun aktiivina 7 vuotta. Tänä aikana jäsenmäärämme on kasvanut noin 900:lla. Se osoittaa, että toiminnallamme on sosiaalinen tilaus ja me teemme tärkeää työtä matalan kynnyksen liikunnan parissa terveellisessä ympäristössä.

LADUN VUOKRAAMA SOPPIMAJA NÄKYY LADUN MAJAN PIHASTA.

Tarinaa Soppimajasta

TEKSTI: RAIMO KOIVISTOINEN
KUVAT: MAURI PITKÄNEN

Syyskuussa 2015 Ladun Majan rantaan ajautui ponttoonilaiturin pätkä. Selvisi, että se oli peräisin poliisien majalta puolen kilometrin päästä Majaltamme Taka-Keljon suuntaan. Jotkut pojat olivat kuulemma hajottaneet siellä laiturin osiinsa ja ryhtyneet seilailemaan niillä pitkin järveä. Sen seurauksena yksi laiturin pätkistä oli löytänyt tiensä meidän rantaamme. Majaemäntä Irma Pitkänen kertoi minulle, että hän oli ottanut yhteyttä poliisien yhdistykseen. Sieltä oli kerrottu, ettei poliiseilla ole täällä majaa. Sanoin, että minä selvitän asian. Se tuntui hyvin mielenkiintoiselta.

Kävin katsomassa majaa. Pääsin jopa sisälle, kun saunaosaston ovi oli huonosti lukittu. Sisällä olleen avaimen perässä luki majan nimi Soppimaja. Lähtiessäni painoin oven lukkoon, jotta sinne ei pääsisi asiattomia. Oli viikonvaihde ja heti maanantaiaamuna suuntasin kaupungin teknisen viraston asiakaspalveluun ja kerroin, että haluan selvittää, kuka tuota paikkaa hallitsee. Sain hyvää palvelua kuten aina. Minulle järjestettiin heti puhelinyhteys maankäyttöinsinööri Piia Sipiseen. Hän kertoi tuntevansa paikan ja käyneensä siellä. Sipinen kertoi, että kaupunki omistaa kiinteistön, jolla maja sijaitsee. Majan alue on ollut vuokrattuna rikospoliisien yhdistykselle, mutta vuokrasopimuksen voimassaolo päättyi v. 2010. Selvitin myöhemmin, että rikospoliisit lakkauttivat yhdistyksensä v. 2010 ja poliiseilla oli mahdollisuus liittyä Keski-Suomen poliisit ry:hyn, jolla on vapaa-ajan viettopaikka Tuomiojärven rannalla. Soppimaja katsottiin tarpeettomaksi ja rakennukset myytiin vuokrasopimuksen lakatessa kaupungille.

Sipinen kertoi, että kaupungilla ei ole rakennuksille mitään päätettyä käyttöä ja että jossakin vaiheessa ne tullaan purkamaan. Alue on yleiskaavassa virkistys- ja retkeilyaluetta niin kuin kaikki Kolmisoppisen ranta-alueet ovat. Ehdotin Sipiselle yhdistyksemme ja kaupungin yhteistyötä majan käytössä. Tein tämän ilman hallituksen valtuuksia. Sipinen lupasi ottaa minuun yhteyttä myöhemmin.

5.10.2015 Sipinen soitti minulle ja kehotti yhdistystämme tekemään kaupungille hakemuksen saadaksemme majan alueineen käyttöömme. Sipinen kertoi, että asiasta oli keskusteltu hänen osastollaan. Kaupunki olisi valmis vuokraamaan 1800 m2:n tontin ja rakennukset irtaimistoineen kahdeksi vuodeksi. Sen jälkeen asiaa katsottaisiin uudestaan.

Alueella on majarakennus ja ulkorakennus täydellisine irtaimistoineen. Ne on rakennettu v. 1958 saadun rakennusluvan perusteella. Päärakennukseen on tehty myöhemmin täydellinen sisätilaremontti. Esittelin rakennuksia hallituksellemme. 12.10.2015 pidetyssä kokouksessa hallitus päätti esittää syyskokoukselle vuokrasopimuksen tekemistä. Niin sitten päätettiinkin ja vuokrasopimus kaupungin kanssa allekirjoitettiin sen jälkeen. Se tuli voimaan 1.11.2015 alkaen. Vuokrasopimusta on jatkettu 2 vuotta kerrallaan. On hyviä perusteita olettaa, että jatkokausia saadaan edelleen.

Toinenkin karussa ollut laiturin pätkä löytyi järveltä, ja laituri saatiin kuntoon. Lisäksi teimme useita pieniä remontteja ja kunnostimme villiintynyttä tonttia. Meillä on aikomus keväällä 2021 mm. maalata ulkoseiniä ja kunnostaa perustuksia. Suuriin kustannuksiin ei ole edellytyksiä lyhyen vuokra-ajan takia. Maja sopii hyvin pieniin yleisötilaisuuksiin ja siellä voi myös majoittua.

Keskustelin Soppimajasta rikospoliisi Tapani Kaleniuksen kanssa, joka oli majan aktiivinen käyttäjä. Hän oli hyvin mielissään siitä, että Jyväskylän Latu on ottanut majan hoiviinsa. Se lämmittää mieltäni.

Ladun lyhyet

”Onnittelut! Ihan 80 vuotta hiihtokoulun suorittamisesta ei ole, mutta paljon aikaa kuitenkin.”

”Tehkääpä uusi sarja hihamerkkejä. Vanhat jo rispaantuneet.”

- Odotellaan vielä vähän aikaa. Luvassa on!

”Vähän aikaa vasta mukana olleena, tuntuu että kivasti on ohjelmaa ja etuja jäsenille, kiitos! Ladun omaa talviuintipaikkaa kaipailen”

”Onnea Jyväskylän Latu! Ladun majan maastoissa huolella ylläpidetyt ladut näinä haastavina vähäisten lumien talvina ovat olleet seutukunnan hiihtäjien pelastus! Jyväskylän Lappi!”

”Viime talvena kävin täältä Tampereelta muutamaan kertaan Ladun majalla hiihtämässä. Hienot ladut haastavissa olosuhteissa”

”Aivan parhaimmat hiihtoelämykset ovat olleet ne kerrat, kun olen hiihtänyt siellä pimeässä vain kuutamon valossa talvinen luminen metsä ympärillä. Maagista!”

”Varmin paikka Jyväskylän seudulla päästä latuilemaan, metsäilemään ja nauttimaan luonnosta muuten vain niin talvella kuin kesälläkin.”

”Onnittelut Ladulle. Ladun majalla on hiihdetty, nautittu munkit ja lämpöiset mehut. Siellä on mahtavat maastot myös juosta, suunnistaa ja nauttia luonnosta muutenkin”

”Majalla tapaa aina iloisia ihmisiä! Siksi siellä on aina kiva käydä. Kiitos talkooväelle, joka mahdollistaa tämän.”

#ULKONA KUIN LUMIUKKO
SUOMEN LATU

TERVETULOA MATTILANNIEMEN PUISTOON 6.3. KLO 11-14

Rakennetaan yhdessä 80 lumiukkoa Jyväskylän Ladun syntymäpäivälahjaksi ja nautitaan mukavasta talvipäivästä!

MUUMI TERVEHTII KLO 11.30, 12.30 JA 13.30!

©MOOMIN CHARACTERS™

Tapahtumassa Muumihiihtoa ja -lumikenkäilyä, pulkkamäki ja paljon muuta puuhaa lapsille ja lapsenmielisille.

Ota omat varusteet mukaan tai lainaa meiltä sukset tai lumikengät. Tapahtuman järjestää Jyväskylän Latu yhteistyössä Suomen Ladun kanssa ja se on maksuton ja avoin kaikille.

SUOMEN LATU

80 v JYVÄSKYLÄN LATU

suomenlatu.fi/lumiukko
jyvaskylanlatu.fi

Tule tekemään kanssamme ikimuistoinen lumiukkotapahtuma!

UlkonaKuinLumiukko on kaiken kansan iloinen ulkoilutapahtuma, jossa varmasti löytyy mukavaa tekemistä jokaiselle vauvasta vaariin. Voit kokeilla hiihtämistä, lumikenkäilyä, laskea pulkkamäkeä ja tietenkin tehdä upeita lumiukkoja. Valmiita aihioita on 80 – tietenkin. Tapahtuman järjestäminen vaatii melkoisen joukon vapaaehtoisia erilaisiin tehtäviin: infopisteeseen opastamaan mitä mistäkin löytyy, pulkkamäkeen katsomaan, ettei pienimmät jää hurjapäiden jalkoihin, auttamaan suksien ja monojen laittamisessa tai katsomaan, että lumikengät ovat kunnolla kiinni. Tai kiertämään ympäri aluetta, jos joku kaipaa apua lumiukkojen veistämisessä tai etsii ensiapupistettä.

Jos päivä aurinkoisella ranta-alueella tuntuu mukavalta tavalta ulkoilla ja samalla ilahduttaa muita aivan huomaamatta, tule mukaan talkoisiin. Infotilaisuus tapahtumasta järjestetään keskiviikkona 24.2. klo 18 Ladun Majalla.

Ilmoittautumiset ja lisätietoja saat Marjut Hilskalta (marjut.hilska@gmail.com tai 040-7755768).

Tarhakaverukset Felia ja Elsa Majan pikkukakkosella. Tällaisille veijareille mielellään järjestää mukavan talviulkoilupäivän.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu – VAPEPA Historiasta nykypäivään

TEKSTI JA KUVA: HEIKKI VILJANEN

Jyväskylän Latu on valtakunnallisesti tarkasteltuna merkittävä toimija Vapepassa. Sen hälytysryhmässä on 120 jäsentä ja jäsenten aktiivisuus on hyvä. Mutta mitä on tapahtunut, miksi Vapepa on perustettu ja kuinka Jyväskylän Latu on ollut mukana toiminnassa koko Vapepan historian ajan tai jopa aikaisemmin?

Menemme ajassa päivämäärään 6.3.1960 ja meren ääreen kaupunkiin nimeltään Kotka. Sinä päivänä 7-vuotias pieni tyttö lähti hiihtoretkelle meren jäälle, eikä koskaan palannut takaisin kotiin. Hänet löydettiin kolmen vuorokauden kuluttua menehtyneenä kahdenkymmenen kilometrin päässä jäältä, läheltä saaren rantaa. Silloin voimassa ollut lainsäädäntö ei määritellyt kuka olisi viranomaisena vastuussa etsintätehtävistä, mutta luonnollisesti asiassa käännyttiin poliisin puoleen.

Suomen Ladussa toimi siihen aikaan urheiluneuvoja Raine Valleala. Hän alkoi organisoimaan eri latuyhdistyksiin pelastuspartiotoimintaa, jolla nimellä asia tuotiin silloin julkisuuteen. Uran uurtajana toimi Kuusankoskella Kuusaan Latu yhdessä SPR:n kanssa, joka käynnisti pelastuspartiotoiminnan jo samana vuonna 1960. Se antoi voimansa sekä Kuusankosken, että Kouvolan Poliisin käyttöön. Virallisesti Kouvolan pelastuspartio perustettiin 15.11.1962.

”Pelastuspartio Jyväskylään järjestysvallan avuksi” otsikoi Keskisuomalainen 7.5.1962. Edellisenä päivänä oli Jyväskylän Ladun aloitteesta kokoontunut kolmentoista eri järjestön edustajat pohtimaan pelastuspartiotoiminnan perustamista Jyväskylään. Kokouksen puheenjohtajana toimi Jyväskylän Ladun puheenjohtaja teknikko Pentti Harjula.

Jyväskylän Latu ry:n kokoon kutsuman pelastuspartiotoiminnan alkuun panevaan kokoukseen kerhohuoneessa osoitteessa Kilpisenkatu 2 osallistui 6.5.1962 yhteensä 27 henkilöä eri järjestöistä. Kokouspöytäkirja toteaa mm. seuraavaa: ” Kokouksen alustuksen piti Suomen Latu ry:n hallituksen jäsen liikunnanohjaaja Raine Valleala. Hän piti erittäin mielenkiintoisen esitelmän pelastuspartiotyön merkityksestä sekä selosti siinä tarvittavien välineitten käyttöä ja havainnollisti esitystään mm. radiopuhelimin ja merkinantokynin.”

Mukana kokouksessa olivat edustajat seuraavista yhdistyksistä: Jyväskylän Latu ry, Jyväskylän Metsänkävijät, Sairaanhoitajaliitto, Seurakunnan Siniset, Suomen Punainen Risti, Alakeiteleen Latu ry, Suolahden sotilaspiirin esikunta, Jyväskylän poliisilaitos, Jyväskylän SpE, Palokan Urheilijat, Laturetkeilijät ry, Jyväskylän seudun RAU-yhdistys, Suomen Latu ry ja Keski-Suomen Palveluskoirayhdistys. Kokouspöytäkirjan mukaan ”katsottiin toiminta alkavan välittömästi, jota varten pyydettiin eri yhdistyksiä nimeämään valmistelevaan toimikuntaan omat edustajansa.”

Pelastuspartion jäsenillä tuli olla tehtävillä mukana henkilökohtaiset välineet, jotka Raine Vallealan ohjeen mukaan olivat: lähiseudun kartat, kompassi, otsa- tai taskulamppu, ensiapupakkaus, ns. sissipakkaus (muona), tulitikut, puukko, paarivaate, kenttäpakki, köyttä ja vihellyspilli. Joitakin näistä edellä mainituista varusteista kuuluu edelleen hälytysrepun sisältöön.

Vuonna 1964 toiminta oli Jyväskylässä jo täydessä käynnissä. Jyväskylän Ladussa toimi kahdeksan pelastuspartiota. Kussakin partiossa oli 4–10 henkilöä ja kunkin henkilön kohdalle merkittiin, oliko hänellä käytössään auto, moottoripyörä, mopo, polkupyörä tai suunnistusvälineet ja oliko henkilö suorittanut ensiapukurssin. Jokaisesta partiosta oli laadittu tietokortti, johon oli merkitty myös henkilön osoite ja mahdollinen puhelinnumero.

Siitä kuinka partiot hälytettiin, ei valitettavasti löytynyt dokumentteja. Puhelin oli kuitenkin jo useilla partioiden jäsenillä, joten puhelin lienee ollut käytetyin väline hälytyksissä. Myöskään tehtävien määristä ja millaisia tehtäviä suoritettiin, ei löytynyt dokumentteja Jyväskylän Latu ry:n Kansallisarkistoon tallennetuista asiakirjoista.

Alkuvuosien innostuksen jälkeen Jyväskylän Ladun pelastuspartiotoiminta alkoi hiipua 1970-luvun loppupuolella ja vasta myöhemmin 2000-luvulla toiminta alkoi jälleen kehittyä ja voimistua nykyiseksi vahvaksi osaksi Vapepaa, Vapaaehtoista pelastuspalvelua.

Menemme ajassa päivämäärään 24.5.1963 ja pohjoiseen Muonion ja Enontekiön kuntien rajalle. Tällöin huomattiin 5-vuotiaan tytön poistuneen kotitalonsa pihapiiristä. Etsinnät käynnistettiin poliisin ja lukuisten siviilihenkilöiden toimesta. Pienokainen löydettiin menehtyneenä Ullajoen rantavedestä Enontekiön puolelta 5.6.1963. Hänen arveltiin kulkeneen jopa 60–80 kilometrin matkan metsiä pitkin löytöpaikalle. Etsintöihin osallistui mm. liikkuvan poliisin nuorempi konstaapeli Urpo Rainto, joka lähti kehittämään poliisin ja Vapepan yhteistyötä. Vapepa perustettiin osittain tämän tapahtumaketjun seurauksena vuonna 1964.

VAPEPA-HARJOITUS ALKAMASSA LADUN MAJALLA SYKSYLLÄ 2020.

Nykyisin Vapepa on 53 eri järjestön muodostama verkosto, jonka hälytysryhmät tukevat viranomaisia onnettomuuksissa ja muissa kriisitilanteissa. Useimmiten tehtävä on edelleen kadonneen henkilön etsiminen, mutta tehtävä voi olla myös evakuointi, henkisen tuen antaminen, liikenteen ohjaus tai muu viranomaisen osoittama tehtävä. Vapepan toimintaa koordinoi SPR ja maassamme on noin 10 000 vapaaehtoista yli tuhannessa hälytysryhmässä.

Jyväskylän Ladulla on yli 50-vuoden historia vapaaehtoisesta pelastuspalvelutoiminnasta. Sinä aikana useat sadat henkilöt ovat tehneet lukemattomia työtunteja erilaisissa pelastustehtävissä ja olosuhteissa. Aikaa on myös käytetty suunnitteluun ja harjoitteluun. Yhdistävänä tekijänä kaikilla toimintaan osallistuneilla henkilöillä on ollut pyyteetön halu auttaa hätään joutuneita ihmisiä.

Koulutukset, harjoitukset, jatkuva oppiminen ja kehittyminen eri tehtävissä ovat se toiminnan runko, jolla tulevat tehtävät hoidetaan tehokkaasti ja ammattimaisesti.

Sinä hyvä lukija, joka olet jo mukana tässä tärkeässä toiminnassa, lämpimät kiitokset sinulle osallistumisestasi. Ja sinä hyvä lukija, joka et ole vielä mukana Jyväskylän Ladun Vapepa toiminnassa, nyt sinulla on hyvä aika ja mahdollisuus liittyä joukkomme. Mielenkiintoiset tehtävät odottavat sinua. Hälytystehtäviä vuonna 2020 oli yli neljäkymmentä painottuen loppukesän ja alkusyksyn marjanpominta-aikaan. Lisäksi järjestettiin useita koulutuksia ja harjoituksia. Jyväskylän Ladun hälytysryhmän johtajana toimii Juha Vimpari.

LÄHTEET: LATU JA POLKU 4/1960, 6/1960, 3/1969, KESKISUOMALAINEN 7.5.1962, JYVÄSKYLÄN LATU RY, PÖYTÄKIRJA 6.5.1962, PELASTUSPARTIOIDEN HENKILÖTIETOKORTIT 1964, YLE UUTISET 29.3.2014, VAPEPA.FI

Anagrammivisa

Toimitus pyysi kokenutta laduntekijää Raimoa nimeämään suosikkipaikkojaan Majan lähistöltä noin 5-6 kilometrin säteellä. Saimmekin luettelon meille täysin tuntemattomista nimistä puhelimella WhatsAppina. Arvelimme, että puhelimen ohjelma on taas tehnyt kepposensa ja muuttanut tekstiä mieleisekseen. Pyydämme lukijoita auttamaan meitä selvittämään, mitä tekijä on halunnut meille ilmaista. Jospa ne ovatkin anagrammeja, joista löytyy järkeviä nimiä. Seuraava tehtävä on otsikoitu laduntekijän mukaan.

MONI RAIKAS

Silonen komppi
Käämimyrä
Viljo auraa
Pikalomat
Mauri Polvi
Pinko tämmi
Kusivitka
Roppikirnu
Mikä itku
Närhipahe
Jatkokela
Tumma lapsi
Elmin täkki
Kohusärö
Korskea mantu
Pilsua rentona
Lannankäry
Käen pelimaita
Lavajärki
Dana Julma
Suomotti
Älkääpä
Lapsidemoni
Vai joki
Operoin leukun

Pyydämme vastauksia yhteystiedoin 28.2.2021 mennessä sähköpostilla raimo.koivistoinen@kolumbus.fi. tai tekstiviestillä p. 0400824179. Vastata voi, vaikka ei kaikkia tuntisikaan. Parhaalle on tarjolla VIATON PILKKA. Tasatuloksen sattuessa arvonta.

Muun muassa näistä ja paljon muustakin saat tarkempaa tietoa kotisivuiltamme www.jyvaskylanlatu.fi ja yhdistyksen Facebook-sivulta.			
Majapäivystykset la 13.3. alkaen	Sirkka Varesmaa	040 528 3236	sirkka.varesmaa@luukku.com
Akumajatoiminta. Vuoden 2021 huoltoviikoiksi on sovittu alustavasti viikot 22/2021 ja 39/2021. Seuraavan huoltoviikon talkooporukka valitaan kevään 2021 aikana.	Ismo Räsänen	0400 544 414	ismo.rasanen@gmail.com
Valokuvauskerho. Vuoden 2021 kerhoillat alkavat, kun se katsotaan riittävän turvalliseksi.	Ismo Räsänen	0400 544 414	ismo.rasanen@gmail.com
Sisäpelit	Hessu Parviainen	0400 318 106	hessu.parviainen@gmail.com
Vapepa	Juha Vimpari	040 707 1510	juha.vimpari@gmail.com
Lomaosakkeet	Leena Parviainen	040 572 3376	leena.m.parviainen@gmail.com
Majojen vuokraus Hessu Parviainen. Tarkista majojen ja lomaosakkeiden varaustilanne sekä hinnat kotisivulta, jyvaskylanlatu.fi	Hessu Parviainen	0400 318 106	hessu.parviainen@gmail.com
Välinevuokraus	Heikki Kivijärvi	050 402 1351	heikki.kivijarvi@kolumbus.fi

Hallitus 2021			
Marjut Hilska, puheenjohtaja	hallinto, sauvakävely	040 775 5768	marjut.hilska@gmail.com
Aimo Kirjavainen, varapuheenjohtaja	talous, kotisivut	040 588 6256	kiraimo@live.com
Marja-Liisa Kananen, sihteeri	sauvakävely	040 416 3086	marja-liisa.kananen@jamk.fi
Reijo Leino, jäsen	hiihto, pyöräily, järkkäri	040 568 8751	reijo.leino@elisanet.fi
Raimo Koivistoinen, jäsen	latutoiminta, frisbeegolf	0400 824 179	raimo.koivistoinen@kolumbus.fi
Paavo Seppänen, jäsen	latutoiminta	040 506 6398	paavo.k.seppanen@luukku.com
Jorma Puttonen, jäsen	Ladun Majan remontti	0400 641 625	jorma.puttonen@live.com
Heikki Viljanen, jäsen	lumikenkäily, retket	044 064 8604	viljanenheikki@gmail.com
Juha Vimpari, jäsen	tiedotus, turvallisuus, Vapepa, latualue	040 707 1510	juha.vimpari@gmail.com
Sanna Penttinen, jäsen	polkujuoksu, suunnistus	050 585 7848	sanna.penttinen1@gmail.com
Raili Bäck-Kiianmaa, varajäsen	majatoiminta	0400 803 125	raili.back@kiianmaa.com
Aune Koivunen, varajäsen	majatoiminta	040 727 9486	aune.koivunen@gmail.com
Alpo Lalli, varajäsen	Akumaja, retkeily	050 526 9219	alpo.lalli@gmail.com
Mauri Pitkänen, varajäsen	tiedotus, valokuvauskerho	0400 807 916	mauri.pitkanen@gmail.com
Hessu Parviainen, varajäsen	majatoiminta, lentopallo	0400 318 106	hessu.parviainen@gmail.com

Toimihenkilöt 2021			
Heikki Kivijärvi	välinevuokraus	050 402 1351	heikki.kivijarvi@kolumbus.fi
Helena Knuuttila	jäsensihteeri	040 585 2974	haknuuttila@gmail.com
Päivi Paakkonen	taloudenhoitaja	040 753 8201	paivi.paakkonen@hotmail.com
Leena Parviainen	Lapin lomaosakkeiden vuokraus	040 572 3376	leena.m.parviainen@gmail.com

80 v JYVÄSKYLÄN LATU

Tulevia tapahtumia

Helmikuu

Perjantai 12.2.2021	Jyväskylän Latu täyttää 80 vuotta (omaehtoista juhlintaa)
Lauantai 20.2. klo 14	Nuku talviyö ulkona Leivonmäen kansallispuistossa (lisätietoa Heikki Viljanen, viljanenheikki@gmail.com)
Sunnuntai 21.2. klo 10	Koko päivän hiihtoretki Leivonmäen metsäladuille (lisätietoa Heikki Viljanen, viljanenheikki@gmail.com ja Facebook)
Keskiviikko 24.2. klo 18	Lumiukko-tapahtuman infotilaisuus Ladun Majalla (lisätietoa Marjut Hilska, marjut.hilska@gmail.com)
Lauantai 27.2. klo 18	Täysikuunhiihto / lumikenkäily Majalla (lisätietoa Reijo Leino, reijo.leino@elisanet.fi)

Maaliskuu

Lauantai 6.3. klo 11	UlkonaKuinLumiukko-tapahtuma Mattilanniemen puistossa (lisätietoa Marjut Hilska, marjut.hilska@gmail.com)
Sunnuntai 7.3. klo 9	65. Jyväshiihto (lisätietoa Reijo Leino, reijo.leino@elisanet.fi)
Sunnuntai 21.3. ja 28.3.	Rakastu retkeilyyn -kurssi Ladun Majalla osat 1–2/4 (lisätietoa Anneli Mörä-Leino, anneli.mora-leino@elisanet.fi)

Huhtikuu

La–la 10.–17.4.	Hiihtoretki Vuontispirtille (lisätietoa Hessu Parviainen, hessu.parviainen@gmail.com)
Sunnuntai 18.4. klo 15	Kevätkokous Majalla (www.jyvaskylanlatu.fi)
Sunnuntai 18.4. ja 25.4.	Rakastu retkeilyyn -kurssi Ladun Majalla osat 3–4/4 (lisätietoa Anneli Mörä-Leino, anneli.mora-leino@elisanet.fi)
Pe–su 23.–25.4.	Suomen Ladun kevätpäivät Turussa (www.suomenlatu.fi)

Toukokuu

Lauantai 15.5. klo 10	Kävelytapahtuma ”Kävelykipinä” Ladun Majalla (lisätietoa Heikki Viljanen, viljanenheikki@gmail.com)
Vko 22	Akumajan huoltoviikko (lisätietoa Ismo Räsänen, ismo.rasanen@gmail.com)